

FROM
FATHER BERTRAND
St. Mary's, Lemont

Dupl.

AVE
MARIA

OKTOBER 1953

Ave Maria

Nabožni slovenski mesečnik

VSEBINA: Pozdrav Mariji /Kanonik F. Koretič/, stran 289 - Ti in misijoni /P. Bazilij ofm/, stran 291 - Pri albanskih gorjancih v gosteh /P. Hugo dr. Bren ofm/, stran 293 - Frančišku /pesem/, stran 298 - Hiša zlata /P. Miršek/, stran 299 - Kristus Kralj govori..., stran 300 - Spomini na Baraga /mladostni spomini Baragove sestrične/, stran 301 - Ike me je zbudil... /P. B-ič/, stran 304 - Mladi apostol /O./, stran 307 - Baraga uči, Slomšek govori... /P. Odilo ofm/, stran 308 - Zgled junakom našega časa /K.Z./, stran 310 - Slovenska božja pota, /P. Odilo/, stran 312 - Pota božje previdnosti /P. Fortunat ofm/, stran 314 - Lemontski odmevi, stran 316 - Kramljanje na zapečku, stran 318 - Nagrade medenega piknika so prejeli.../zadnje platnice/.

Urejajo in izdajajo

SLOVENSKI FRANČIŠKANI

v Združenih državah ameriških

St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois - Tel: 494

Editor : Fr. Basil Valentin OFM

Business Manager : Fr. Cyril Shircel OFM

Naslov-Address: AVE MARIA, Box 608,

Lemont, Ill. - Telephone: Lemont 873

Naročnina - Subscription rate: Za U.S.A.
in Kanado \$ 2.50 - Za inozemstvo \$ 3.00

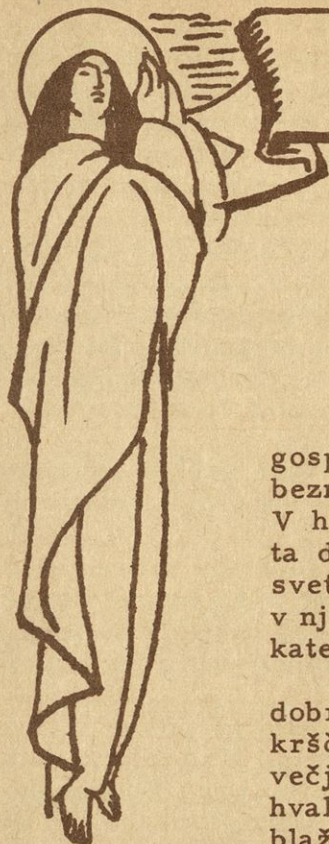
Tvoja naročnina je dar fantom, ki se v našem semenišču pripravljajo na duhovniški poklic. Naročnikov in dobotnikov se lemontska frančiškanska družina dnevno spominja pri molitvah.

Published once monthly - twice in October-by the Slovene Franciscan Fathers, Lemont, Illinois, in the interests of the Commissariat of the Holy Cross. - Entered as second class matter at the post office of Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in section 1103, act of October 3, 1917. - Authorized July 14, 1945.

Printed by AVE MARIA PRESS, Lemont, Ill.

DRAGI ROJAKI! Mesec oktober nam vzbuja posebne spomine na dom. Zakaj pa? Ker je mesec svetega rožnega venca, katerega smo doma v družini večer za večerom skupno molili. V mraku se je domača vas čudovito umirila. Če pa bi hodil od hiše do hiše in bi prisluhnil pri oknih, bi zaslišal enakomerno, polglasno molitev rožnega venca. Lepa je bila slika družine: oče in mati, starejši in mali otroci, pa tudi hišni delavci ali morda slučajni gostje ... ko je prišla ura vsakodnevne družinske molitve, je gospodar segel po hišnem molku in vsi so pokleknili. Da, hišni molek je za vsaki slovenski dom svetinja, starodavna in dragocena, saj je bo prebiranju njenih jagod rastle rod za rod. Ob rožnem vencu so slovenske družine ostale to, kar morajo biti: goreče v svoji veri, zveste svojemu narodu, poštevne do sosedov in usmiljene do revežev.

Žal je moralo toliko slovenskih sinov in hčera po širnem svetu. Danes nas je toliko v Ameriki, na splošno na dobrem, saj sopridne slovenske roke kmalu našle delo in si ustvarile novi domek v novi domovini. Kaj pa molitev rožnega venca? Ali si tudi to prinesel s seboj? Res, morda to molitev moliš sam, mogoče celo dnevno. Toda, predragi, kaj te spomin na skupni družinski rožni venec, ki si bil še doma pri očetu in materi, ne priganja, da bi ohranil lepo navado tudi za morjem v svoji družini? Ta molitev je vedno moderna in prav tako spada v novo ameriško hišo kakor v stoletni slovenski kmečki dom. Res Father Peyton, ki povsej Ameriki in po vsem svetu razširja molitev družinskega rožnega venca, ne trdi zastoj: "Družina, ki skupno moli, bo tudi skupaj ostala!" Mož in žena, ki skupaj molita, se bosta znala lepo pogovoriti, če pride med njima kaj narobe. Otroci, ki se bodo od staršev naučili skupne molitve, bodo v zavesti družinske skupnosti tudi radi ubogali in spoštovali starše. Niso to samo besede. Dosti je že zgledov, ko je prav skupni rožni venec prinesel družinam mir in blagoslov. - Urednik

AVE MARIA

Oktober 1953 - Leto XLV

Pozdrav Mariji

V apostolskih časih je živela v Rimu plemenita gospa z imenom Marija, ki je v pravi, požrtvovalni ljubezni darovala vse svoje imetje tamkajšnjim vernikom. V hvaležnem priznanju za velike zasluge, ki jih je imela ta dobrotna žena za rimsko krščansko občino, je naročil sveti Pavel v svojem pismu do Rimljanov, naj jo verniki v njegovem imenu lepo pozdravijo: "Pozdravite Marijo, katera se je veliko trudila za vas" (Rim 16, 6).

Ta Marija nas spominja druge, neizmerno večje dobrotnice - ne le ene krščanske občine, marveč vsega krščanstva, da, vsega človeštva. Ta oseba še v veliko večji meri zasluži pozdrave nas vseh, našo prisrčno hvaležnost in iskreno ljubezen. To je Marija, nad vse blažena Mati božja, ki je nekoč na zemlji tudi za nas darovala svoje vse, svojega najdražjega Sina, zdaj pa nam iz nebes naklanja preobilnih dušnih in telesnih dobrot.

Zato pa tudi sveta Cerkev neprestano opominja vse svoje vernike: Pozdravite Marijo, katera se je mnogo trudila za vas! Pozdravljajte, častite dan na dan, neprenehoma, presveto Mater božjo, predobro Mater svojo!

Skozi vse leto, zlasti pa, ko pride v deželo oktober, mesec najlepših jesenskih barv, ko je vsako drevo prelep šopek zase, nas vabi Cerkev, naj vsi pozdravljamo Marijo zlasti z molitvijo svetega rožnega venca. V Lurdu in Fatimi se je Mati božja prikazala z rožnim vencem v roki. Ali ni hotela s tem povedati, kako ljuba ji je ta molitev? Kako bo Marija vesela, kako ljubeznivo se nam bo nasmehnila, če nas bo videla - kakor je videla nekoč Bernardko ali fatimske pastirčke - večer za večerom pred seboj z rožnim vencem v roki. In koliko milosti, morda celo izrednih, nam bo naklonila po tej molitvi...

Pozdravite Marijo z rožnim vencem - otroci! Majhni ste in nedolžni. Zdravamarije, ki jih izgovarjate, ko s svojimi drobnimi prsti prebirate jagodo za jagodo, bodo nebeški Materi najlepša in najljubša pesem vaše mladosti.

Pozdravite Marijo - dekleta! Dorastla, vesela, polna življenja. A že vam vstajajo prve skrbi za bodočnost: zase, da bi ostale dobre, plemenite in čiste duše. Vsaka zdravamarija je najprimernejša prošnja, v kateri razkrijete Brezmadežni svoje srce in jo prosite, naj bo ona Vodnica na poti življenja, vseh njegovih veselih in žalostnih skrivnosti.

Pozdravite Marijo - fantje! Šli ste skozi strahotno trpljenje zadnjih

let. Vneto se pripravljate za bodočnost in si s svojimi krepkimi rokami že služite vsakdanji kruh. Ne pozabite, da ste nekoč vse trpljenje, strah, žalost... z rožnim vencem v roki in zdravamarijo na ustnicah izlili pred Marijo v trdnem zaupanju, da vam bo ona varno zavetje. In bila je. Zdaj naj bo vaš rožni venec goreča prošnja, naj vas Marija ohrani močne v viharjih življenja. Vodi naj vas skozi vse nevarnosti, ki so v tujini mnogo večje in v udobju mnogo hujše, kot so bile doma in v trpljenju.

Pozdravite Marijo - matere! Vam je rožni venec gotovo že stari znaneec. Molite ga vsak dan, čeprav morda šele zvečer, ko si trudne želite počitka. Močna vera naj vam da moči, da poprosite Marijo Pomočnico za njeno varstvo ter njen posebni blagoslov zase in svoje najdražje. Pa še na svojo domovino in na ubogi slovenski narod ne pozabite! Če pomagate svojim onstran morja v telesni bedi s paketi, jim pomagajte še z uspešnejšo pomočjo, ki jo zmorete sleherni dan - z rožnim vencem.

Pozdravite Marijo - možje, očetje, delavci! Ko vam zvečer zdrkne z ramen teža dneva, z rožnim vencem v roki izročite Pomočnici kristjanov svoje križe in težave, priporočite ji svojo družino.

Pozdravite Marijo - vsi, ki ste si svoje telesne moči že precej izčrpali! Z rožnim vencem boste najlepše na večer življenja še enkrat posvetili vse svoje končano delo Bogu. Ob prebiranju jagod svojega že precej obrabljenega molka se boste najlepše pripravili za končni obračun s svojim Gospodarjem.

Pozdravite Marijo - vsi, ki vas je bolezen priklenila na posteljo in že priporočate svojo dušo večnemu Sodniku. Molek, ki se ga z zadnjimi močmi oklepajo odreveneli prsti in bo šel z vami v grob, bo pred Bogom pričal o vaši veri. Za vas pa bo posredovala Kraljica rožnega venca, ki ste jo v življenju tako radi pozdravljali in častili.

--- Najlepši rožni venec pa je tisti, ki ga moli vsa družina skupno, ki ga molijo vsi, veliki in majhni, ko se po dnevu dela snidejo v domačem krogu. Skupno prosijo Marijo, naj jih varuje in vodi. Je to, kot je dejal pobožen duhovnik, skrivnostna zlata verižica, s katero vsak večer zveže Marija krščansko družino z nebesi. Družine, ki molijo to prelepo družinsko molitev večer za večerom, se utrjujejo v veri in medsebojni ljubezni, obenem pa kličejo božji blagoslov in se zavarujejo zoper zmote modernega časa. Ko moli družina skupno rožni venec in se močni glasovi starejših spajajo z nežnimi glasovi mlajših, tedaj plava nad družino njen angel varuh. Radostno nosi molitev pred Njega, ki je dejal: "Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi" (Mt 18, 20). Od tam pa se vrača z veselim oznanilom: "Mir tej hiši in vsem, ki v njej prebivajo!" ---

Bratje, sestre! Pozdravite Marijo, ki se je veliko trudila za vas!... Poklonite ji vsak dan prav iz srca molitev rožnega venca!

Kanonik Franc Koretič

PRAVIMO, da smo katoličani. Seveda smo. Le kdo naj nam reče, da nismo, to bi ga grdo pogledali. Toda najbrže pri izgovarjanju te besede niti ne pomislimo, kaj neki pomeni. Katoliška Cerkev pomeni v slovenskem jeziku vesoljna Cerkev, Cerkev za ves svet, za vse rase in narode; Cerkev, v kateri naj bi se združili vsi ljudje zemeljske oble v sladki

TI IN MISIJONI

P. Bazilij OFM

medsebojni ljubezni in bratstvu ter posinovljenju božjem. O, kako lepo bi bilo to: vsi na svetu: ena čreda in en pastir...

Vendar nad dejstva govore, da je do tega še veliko korakov in dolga pot stoletij. Kar pogledamo naše katoličanstvo: saj včasih še preko ograje našega vrta ne vidimo, tako smo ozkosrčni. Če nas sosed le malo užali, kako težko je odpustiti: takoj pozabimo na svojo katoliško širokogrudnost. V službi delamo skupaj z Meksikancem, ki je celo dober katoličan. "Čuden narod! Njegovega značajpa ne prenesem!" prepričuješ sam sebe in se do njega prav nič katoliško ne obnašaš. Morda se je v tvojo soseščino preselila črnska družina: tudi ti si med tistimi, kateri javno obravnavajo "nezaslišano krivico", ki se je zgodila dotlej "belemu bloku" vaše ulice... Kaj pa bi dejal, če bi vaš župnik te črnce celo vpisal v faro? - In ko bereš v časopisu, da je spet novi slovenski misijonar zapustil rojake in sklenil darovati svoje življenje katoliškim misijonom nekje daleč na Vzhodu, tedaj se iz tvojih ust izvije ugovor: "Prav nič narodnjaka ni v njem. Toliko dela bi našel med svojim narodom doma in na tujem, pa ti sili v misijone, kjer bo po letih težav in trpljenja morda nevhvaležno ubit...". Res, vsi ti ljudje v mojih primerih zaslužijo častno "diplomo": Katoličan prve vrste!

A pri prvih treh primerih jih morda le v duši nekaj zapeče. Zdi se jim, da le ni

prav biti jezen na soseda, zaničevati narodnost zaradi drugačnega značaja, ali pozabljati, da je tudi črncet kljub tuji barvi in morda duhu kože - človek z dušo in pravico do svobode. Težko pa bi našel katoličana, ki bi si že kdaj očitil, da je narodni samoljubnež in ne privošči luči vere poganskim narodom samo zato, ker se mu zdi, da lastni narod potrebuje vse svoje duhovnike. Ne, zdi se mu kar naravno: Čemu v misijone?! Toliko dela doma, tam pa smrtna nevarnost, nevhvaležno pehanje, delo pa - kapljica v morje...

Temu mnenju res ne moremo reči greh, saj v njem ni hudobije. Lahko pa mu upravičeno pravimo: skrajno nekatoliško mišljenje in velika nepoučenost.

Ali si že pomislil, da je imel sv. Modest doma na Irskem dovolj dela, in vendar je odšel na dolgo pot med naše pradede ter umrl na slovenski zemlji? Ali ni tudi res, bi sveta brata Ciril in Metod lahko delala 24 ur na dan med svojimi poganskimi ali že krščenimi rojaki, pa bi jima zmanjkalo časa? A vendar sta pustila svojo domovino in se odpravila med južne Slovane - da se danes ti lahko ponašaš s svojim katoliškim imenom, dasi se žal ne zavedaš, kaj to pomeni in kaj si zaradi tega imena danes dol-

žan. Vsaj ta dva zglada naj nam vrmeta del one širokogrudnosti do misijonov, ki bi jo moral imeti vsak dober katoličan. Potem bi imeli več misijonarjev, ker bi jim starši in sorodniki ne ubili v kali misijonskega poklica. Potem bi nas protestanti ne prekašali v nabiranju podpore za misijone, kakor nas sicer. Potem bi bila bliže uresničenju ona idealna slika ene črede in enega pastirja ...

Ko se je Friderik Baraga odločil za misijone, je moral verjetno poslušati iste ugovore. Mordase je tudi sam težko namenil za to pot ob pogledu na duhovno bedo doma, saj je dolgo časa razmišljal, kaj je božja volja, predno je napisal prošnjo za odpust iz škofije. Ko ga je njegova sestra Amalija v preveliki ljubezni hotela oplašiti pred misijonskim življenjem v ameriških pragozdovih, ji je dal Baraga odgovor, ki je vreden njegove duhovne veličine. Tako le ji piše: "Pokarati Te moram, da tako skrbiš zame zavoljo zimskega mraza, lakote, žeje in nevarnosti, ki me čakajo. Pusti, ljuba sestra, prosim Te, v nemar vse te malenkosti! Če bi se misijonarji ozirali na mraz, vročino, lakoto in žejo, na trud in nevarnosti in podobne težave, bi še ne bili pripeljali toliko poganov v Kristusovo stajo. Ako se trgovci ne ogibajo nobenega vremena, nobenih težav in nevarnosti, da si pridobijo samo nekoliko časnega dobička, ki ga morejo uživati samo do konca svojega kratkega življenja: bi li mar vse to mo-

glo motiti mene, ki nimam drugega namena, kakor dobivati duše za nebesa? Pusti torej vse te prazne skrbi, ki Te, kakor pišeš, tako žalostijo, in me vsega daruj Bogu!"

Prav ima življenjepisec Jaklič v svoji knjigi o Baragu, ko tem besedam dodaja, "da so vredne sv. Pavla." In tudi so. Misijonar se vsega daruje Bogu v delu za širjenje božjega kraljestva na zemlji. Toda koliko lažjemu je ta žrtev, če ga spremlja zavest, da lastni narod razume njegov poklic, z radostjo sledi njegovemu delu ter ga podpira z molitvijo in darovi. V tem smo Slovenci kar nekam za drugimi narodi, da si ne vsemi. Damo za misijone, zakaj ne. Morda dosežemo v zbirkah častna mesta. Toda to imenujemo dar, vbogajme, namesto: naša katoliška dolžnost. Ko bi to svojo dolžnost enkrat razumeli, potem bi tudi raznih ugovorov ne bilo iz naših ust. Ponosni bi bili na borce misijonarje, ki delujejo na katoliških frontah. Žrtvujejo se tujim narodom, to je res, toda prav to nesebično delo se bo našemu narodu stoterno obrestovalo. Poleg tega pa s tem svojim delom govore vsemu svetu, da smo Slovenci res katoliški narod, ki bi rad luč svete vere posredoval tudi drugim.

Naj bi nam letošnji misijonski mesec oktober vtil zavest: Katoliški Slovenec sem! zato moram katoliško živeti in tudi katoliško gledati na misijone!

Sreča odseva iz obrazov Indijcev, katerim slovenski misijonar prižiga luč vere...

Slika predstavlja letošnjega novomašnika Rev. Kusteca med zbranimi verniki. Njegovo pismo in še več slik bomo objavili prihodnjič.

Pri albanskih gorjancih v gosteh

P. Hugo
dr. BREN
O. F. M.

ALBANCI so naši jugoslovanski sosedje, a so nam tako malo poznani kot kaki Zulukafri. Le redki so, ki se namerijo mednje, da jih поблиže spoznajo; še posebno redki pa so taki, ki bi se povzpeli v njih težko dostopna gorska selišča. A prav tam gori žive pristni Albanci s svojimi prastarimi narodnimi običaji, ki jih kot nekako sveto relikvijo, podedovano od svojih davnih prednikov, zvesto čuvajo in kot tako zapuščajo mlajšim rodovom.

Taki, ki proučujejo kulturno zgodovino narodov, se posebno zanimajo zanje. Kajti med njimi se je morda od vseh evropskih narodov ohranilo še največ starožitnosti iz one dobe, ki jo rimski pesnik Ovid opeva kot zlato dobo človeške zgodovine. Takrat ljudje še niso imeli nikakih pisanih postav, a so iz sebe in po sebi, brez kakega zunanje pritiska, delali kar je prav za mirno medsebojno sožitje. Danes je sicer Albanija samostojna država s svojim državnim zakonikom, a ima poleg njega še svoj "običajni zakonik", obstoječ iz tisočletnih narodnih na-

vad, ki so Albancem prešle v meso in kri. "Dugakjini" mu pravijo.

Ena teh navad jim je posebno sveta: gostoljubnost. Njo sem namenil malo podrobneje opisati.

A da ne bo kdo iz naslova sklepal, da sem bil sam pri njih v gosteh, moram sam reči, da ne. Pač pa sem se o vsem tem razgovarjal z nekim svojim albanskim sobratom frančiškanom, ki preiskuje starožitnosti svojega naroda in je o njih napisal že več znanstvenih razprav. Ena ima za predmet ravno albansko gostoljubnost in je služila za podlago tega članka.

Danes najobičajnejši albanski izraz za gosta je "mik", kar je prav za prav skrajšana latinska beseda amicus t. j. prijatelj. Ker je Albanu vsak gost kot tak prijatelj, velja to ime tudi za gosta. Mik je Albancu vsak, ki se je zatekel pod njegovo streho, bodi domačin ali tujec, te ali one vere, resnični prijatelj ali celo sovražnik. Če je bil od gospodarja sprejet pod streho, ga ta toliko časa, dokler ostane pri njem,

smatra za mika - prijatelja z vsemi predpravnicami, ki so s to besedo v zvezi. Najzvestejši čuvarji narodnih običajev so imeli za mika celo moralca njihovega lastnega družinskega člana, ako je pri njih iskal zavetja. Ako je bil kot tak pod njihovo streho, se mu ni bilota čas ničesar bati, čeprav mu je v moči krvne osvetle, ki tudi spada k običajnemu pravu, družinski poglavar v imenu svojih zaprisegel smrt.

Alarupi v neki svoji albanski povesti polaga na usta L. Gjeloši te le besede: "Če pride kdo pred tvoja vrata in te prosi gostoljubnosti, ali se izroči tvojemu varstvu, se ne smeš ozirati na to, kar je on storil, ampak na to, kar imaš ti storiti: ga kar najgostoljubneje sprejeti. Vedi, če bi bil tudi ubil mojega prvorojenca, moje edino upanje, bi ga trkajočega na moja vrata vendarle sprejel kot gosta v svoje varstvo." Takega junaštva je zmožno samo globoko v Boga zasidrano gostoljubje. In tako je pristno albansko gostoljubje. To pričajo razni njihovi pregovori, na primer: Gost je senca božja. Kjer je gost, Bog namnoži hrano. Bog ne pusti nobenega gosta brez kruha. Albanska hiša je božja in gostova. In tako dalje...

Kljub temu pa je gost vezan na nekatere pogoje, brez katerih ne sme računati na gostinsko pravo. Ako bi bil nekako nasilen, kot so dandanes berači, in bi kar vdrl v hišo ter zahteval vse mogoče, bi s tem gotovo zaigral gostinsko pravo. Zunaj pred hišo mora poklicati gospodarja po imenu. Če ne ve njegovega imena, mora zaklicati: "Gospodar te hiše, ali bi ti bil dobrodošel kot gost?" Ako ne dobi odgovora, mora iti dalje; znamenje, da ni dobrodošel. A to se ne zgodi, če je gospodar doma, ker bi zanj pomenilo to odgnati od hiše Boga samega. Nasprotno se gospodar nemudoma pokaže na pragu in mu zakliče: "Dobrodošel v ime-

nu božjem!" Ko bi kdo brez tega odziva prestopil prag, bi se smatral za skrunitelja gostinskega prava in bi zapadel kazni 500 piastrov, svoječasnih 150 lir. In če bi pozneje gospodar opazil, da je v hiši česa zmanjkalo, bi bila tatvina naprtena takemu gostu in bi moral škodo dvakratno poravnati.

Ko je bil gost kot tak od gospodarja že na dvorišču pozdravljen, je s tem sprejet v varstvo gostitelja, naj že bo za delj časa ali le za kratek obisk. To zavisi od njegove želje, ki jo je izrazil gospodarju. Če samo prosi, naj mu pokaže pravo pot, ki jo je zgrešil, ga spremi do nje in mu da potrebna navodila. Ako želi jedi in pijače, mu postreže po svojih najboljših močeh. Morda zaprosi samo za ogorek, da si nažge pipo. To potrebo "običajno pravo" izrecno omenja s pristavkom: Kdor bi mu te usluge ne storil, bi se hudo pregrešil zoper nepisano postavo gostoljubja.

V slučaju, da želi prišlec delj časa uživati gostoljubje, mu gospodar poda desnico v pozdrav in ga pelje v hišo. Ko prestopi prag, se v znak spoštovanja vsi domači, ki so se medtem zbrali, dvignejo. Gospodar mu najprej odvzame puško, brez katere si starega Albanca sploh ne moreš misliti, in jo obesi na klin v znamenje, da je zdaj v varnih rokah gostitelja. Ena izmed žensk mu ponudi stolček na častnem mestu ob domačem ognjišču in ga prijazno povabi, naj sede. Domače ognjišče je njihova sprejemna soba pozimi in poleti, kajti sestri k ognjišču pomeni izročiti se varstvu gostitelja.

Ko je gost zavzel častno mesto, gospodar vzame v roke tobačnico in mu zviije cigareto. Albanec je rojen cigaretar. Najmlajša izmed deklet mu jo z desnico prižge, držeč levico na srcu. Postava veleva, da je treba gostu kot prijatelju vse podati z desnico. Kar se dela z levico, se

smatra za poniževanje. Le takemu, ki se je pregrešil proti gostoljubnosti, podajajo vse z levico in še to ne naravnost, ampak preko pod kolenom skrivljene noge. To traja toliko časa, dokler ni njegov greh proti gostoljubnosti maščevan. Levica je Albancem znamenje izdajstva, desnica znamenje zvestobe, kakor stari Rimljanom.

Nato gospodar "speče" kavo zase in za gosta, a jo seveda najprej poda njemu. Ženske pa medtem prinese sena, ga razstlejo okrog ognjišča in pogrnejo z belim prtom. Ko se je gost po turško vsedel na svoje častno mesto, mu odvzamejo opanke. Hišna gospodinja ali najmlajše dekle oz. nevesta (tako imenujejo za možitev zrela dekleta) mu umije noge. "Gostu se umijejo noge", vele va Običajnik. Nato se ženske odstranijo; pri gostu ostanejo le moški in prične se živahno kramljanje. Saj so gostje za te gorjance edini vir, iz katerega dobivajo vesti, kaj se po svetu godi. Če je bil gost mnogo po svetu, zna tudi mnogo povedati. Napeto ga poslušajo in vneto izprašujejo, kako je drugod. Gotovo, da bi tudi ženske rade kaj novega slišale, a pripravljati morajo obed ali gostijo. Če gre za navadnega gosta, ima prvo mesto pri običajnem družinskem kosilu. Za izredne goste pa je hitro pripravljena prava gostija, če jo hiša količkaj zmore.

Uboge družine se sicer ne morejo kaj prida postaviti, ne z enim ne z drugim. Toda nekaj mora imeti za gosta vsaka družina pripravljeno, naj je še tako uboga: kruh, sol in srce. Gost mora biti prepričan: če družina, pri kateri je potrkal, nima drugega, postregla mu bo s kruhom in soljo, a to iz srca. In zadovoljen bo, videč dobro voljo gostiteljev, ki kar izžareva iz veselih obrazov. Je pa sicer tako ubožno pogostovanje bolj redko. Ako doma ni kaj boljšega pri rokah, si od sosedov izprosi

na posodo, če so le kje v bližini. Če pa tudi to ni mogoče, mora kaka domača žival žrtvovati življenje.

Gosta pustiti ob samem kruhu in soli so stari gostoljubni Albanci smatrali za največje osramočenje. Iz zadnjih let turškega gospodstva nad Albanijo poročajo o sledečem značilnem dogodku: Neki hribovec je ubil trgovca, ker je neki ženi dal nečastni priimek. Oblast je morilca prijela in obsodila na smrt. Hladnokrvno je sprejel smrtno obsodbo, v zavesti, da je častno maščeval žalitev one žene. Ko ga je skutarski paša Mustafa vprašal, če se je že kdaj v življenju nahajal v mučnejšem položaju kot zdaj, ko gleda smrti v obraz, mu je odgovoril: "Da, enkrat že! Takrat, ko mi je gost potrkal na vrata, pa mu nisem imel ničesar dati." - Vsekakor značilna izjava.

Imenitnejše družine pripravijo gostu pravo pojedino raznovrstnih jedil. Ko je bogato kosilo ali večerja pripravljena, postavijo pred gosta mizo in jo najprej prekrizajo. Nato pride gospodinja s posodo vode, da si umijejo roke: najprej gospodar, potem šele gost. Ako bi ravnali nasprotno, bi to pomenilo zlo, smrt hišne gospodinjke ali kaj podobnega.

Prijazen smebljaj je dosti vreden.

Šele po tem obredu gostje po turško posedejo okrog mize in gostija se prične brez žensk in otrok. Ženske kosijo pozneje, otroci pa prej, da s svojim žlobudranjem ne motijo poteka razgovora. Vsako gostijo otvori rakija. Najprej gospodar gostu natoči kozarček žganja, nato šele sebi. Toda gost se ne sme dotakniti svoje merice, dokler gospodar ni svoje dvignil, mu nazdravil in izpraznil. Šele potem gost odzdravi gostitelju in izpije svoj kozarec. Ko sta ta dva že pri drugem kozarcu, se natoči tudi ostalim gostom in ženskam. Sledi obed z raznimi narodnimi jedili, pijača pa jim je odslej studenčnica izpod skale.

Gostija traja toliko časa, dokler gost ne neha jesti. Šele to je za domače znamenje, da se bliža konec. Po nekaj nadaljnih grižljajih se vsi dvignejo, ena izmed žensk odnese mizo s posodjem, druga prinese vode, da si gostje umijejo roke. Nato zopet posedejo okrog ognjišča, si nabašejo pipe ali zvijejo cigarete, in navadno razgovarjajo do pozne nočne ure. Potem se domači razidejo v spalnice, gostu pa posteljejo ob ognjišču kot najčastnejši spalnici in mu pozimi postrežejo tudi s toplo odejo.

Gost ostane v hiši dokler hoče. Nihče ga ne goni proč, ker ga od tistega trenutka, ko so ga sprejeli, smatrajo za družinskega člana. Kot tak uživa vse družinske pravice, ki so prav tako svete kot osebne, ali pa še bolj. Kajti če preti gostu nevarnost, je gospodar preje pripravljen žrtvovati sebe in svojega človeka kot pa njega. Neko tako junško dejanje, ki pa sloni na zgodovinski podlagi, opisuje sloveči albanski pesnik Fishta iz novejšje dobe: Ko je kongres v Berlinu leta 1878 nekaj albanskega ozemlja prisodil Črni gori, Albanci niso hoteli o tem nič slišati. Turki, ki so takrat imeli nad njimi vrhovno oblast, so poslali

Mehmetpašo kot izrednega poslanca, ki naj jih pregovori, da se udajo. Ta je sklical albanske poglavarje v hišo nekega Abdulaha Drenia, da jih tam pripravi do tega. Toda vse zastonj. Paša je dal poglavarje zaradi tega zapreti. Sicer jih je kmalu izpustil, a vsem Albancem se je zaradi svojega postopanja smrtno zameril. Obkolili so hišo njegovega gostitelja in zahtevali pašovo predajo. Gostitelj pa jim je odgovoril, zavedajoč se se svoje dolžnosti napram gostu, da si je bil s srcem odločno na strani ljudstva: "Vse moje vam je na razpolago: hiša in imetje; samo moja duša, čast in gost ne!..." Zaprl se je v hišo in odbijal napade oblegovalcev, dokler ni padel s svojim gostom in prijatelji vred.

A če je gostitelj dolžan braniti gosta z nevarnostjo lastnega življenja, je tudi gost dolžan čuvati pravo svojega gostitelja in njegove hiše. Če na kateri koli način skali družinski mir ali mu zlonamerno povzroči kako škodo, velja za roparja in se temu primerno kaznuje. Običajno pravo veleva: "Če gost prekrši svoje dolžnosti, je enako odgovoren kot tisti, ki zlorabi gostinsko dobroto s tem, da ukrade ovco ali kaj drugega." Takemu pa gorje! S tem zapravi svojo čast, zlasti v slučaju, če gostitelju odnese orožje ali če se pregreši proti ženskim članom njegove družine. Slednje se smatra za največje izdajstvo. Ta greh je tako velik, da pravo nima kazni zanj. Takole pravi: "Teh zločinov kazensko pravo ne kaznuje." S tem hoče reči, da prepušča kazen dotičnemu, ki je krivico utrpel. In Albanec se zna osebno temeljito maščevati. Krvna osveta veže člane družine iz roda v rod, dokler ji ni zadoščeno.

Kot rečeno, ostane gost v hiši toliko časa, kolikor hoče. Ko pa se je odločil, da odide, ga gostitelj viteško odpremi dalje, če se je tudi on viteško obnašal. Za popotnico ga

Oktober 1953

opremi z vsem potrebnim. Po prisrčnem slovesu od cele družine ga vsi spremijo do vrat. Vprašanje za račun bi bilo smrtno razžaljenje za vso družino, pač pa navadno gost ženskam in otrokom mimogrede stisne iz hvaležnosti kaj malega. Nato ga eden izmed družinskih članov, morda deček ali deklica, pospremi. Hoditi mora pred njim, ne le zato, da mu pokaže pot, ampak tudi iz tega vzroka, da na cesti vsakdo takoj spozna: to je gost in še vedno pod varstvom gostitelja. Šele tedaj, ko gost sam odslovi spremstvo, preneha gostiteljeva odgovornost zanj.

A gostoljubnost je le eden izmed albanskih narodnih običajev. Njihov Običajnik jih vsebuje celo zbirko. Žal moderno življenje, ki polagoma prodira tudi v hribovska naselja, albanskim starožitnostim ne bo prizaneslo. Obmejna in dolinska Albanija je že več ali manj modernizirana. Prej ali slej ji bo sledila tudi naša gorjanska...

To se ne bo zgodilo brez škode za narod. Saj vsi taki običaji vsebujejo prvotno pravo dotičnega naroda, ki je zapisano globoko v ljudska srca. Ob njih so se narodi likali in izlikali v kremenite naravne značaje in tudi krščanske kavalirje, kakršnih moderni zakoniki z vsem svojim policijskim aparatom ne vzgajajo. S kako lahkoto navadno ljudje prelamljajo postavo in odredbe, ki so dane od zunaj. Samo na to gledajo, da jih nihče ne dobi. Vse nekaj drugega pa so jim obveznosti, ki jim jih nalagajo narodni običaji, po prednikih posvečeni in v ljudski duši zakoreninjeni. Te prelomiti se jim zdi oskruniti spomin pradedov in izdati narod.

Ti ljudski običaji mestoma tudi globlje posegajo v življenje kot pa postavodaja modernih držav. Albanski ljudski Običajnik na primer navaja podrobne slučaje, v katerih kdo zapravi svojo čast, kakršnih držav-

Pri albanskih gorjancih še ni prometnih sredstev, a ljudje so srečni.

ni zakoni ali sploh ne poznajo, ali pa brez tožnika ne uvažujejo. Na primer: če kdo koga javno imenuje lažnika, če mu pljune v obraz, če ga sune, če mu ne izpolni dane obljube, če komu razžali ženo ali mu jo hoče odtujiti, če žali njegovega gosta, če ne poravna dolga, itd... Vsak tak brez nadaljnega zapravi svojo osebno čast pred narodom. Vsak ve, kaj to pomeni: levica stopi na delo namesto desnice in še ta preko ukrivljene noge, kot smo zgoraj povedali. To pa je za ponosnega Albanca hujše kot smrt.

Tako ljudsko običajno pravo vzgaja poštenjake in je res škoda, da ga povsod državno pravo izpodriva, namesto da bi ga gojilo in izpopolnjevalo ter s tem sebi polagalo trdnjše temelje. Škoda, da je za mnoge narode že prepozno, ker so od svojega zgodovinskega običajnega prava ohranili le še kak drobec.

Kolikega pomena so za ljudstvo

taki narodni običajniki, nam pojasni-ta sledeča zgleda, vzeta iz zapiskov srednjega veka:

Srednji vek je imel za razne prestopke zelo stroge kazni, ki jih danes noben kazenski zakonik več nima. Za ponovno krajo grozdja so na primer tatu odsekali prst in če ga je skušnjava zopet premagala, je izgubil še drugega. Kdor je preklel Boga in Marijo, je moral plačati gotovo število zlatov. Če je ostal nepoboljšljiv, so mu prežgali jezik. Tako se je glasila postava kazenskega zakonika. - In vsa ta strogost pri kraji grozdja in preklinjanju ni zatrla ne kraje in ne kletev. Bila je le sila od zunaj. . .

Drugi zgodovinski vir iz iste do-be pa poroča, da je neka opatija v dobrih letih pridelala toliko vina, da je z njim zlahka vsakemu postregla. Ob prometni cesti, na kateri je čez dan toliko žejnih omahovalo, je postavila hišico s kletjo, v kateri je

bilo vino vedno na razpolago. Na vratih hišice je bil napis: "Žejni popotnik, tam in tam boš našel ključ od kleti. Vzemi ga, pojdi v klet in uteši si žejo, potem pa ključ zopet deni na njegovo mesto, da se bo tudi naslednji popotnik lahko odžejal!" Ko bi kaka opatija to danes naredila, bi najbrže že drugi dan ne bilo več ključa na mestu, pred sodom pa bi ležali pijanci, morda celo v luži vina, ki ga niso mogli izpiti. Če bi se kaj podobnega zgodilo takrat, bi bil kronist to gotovo omenil. A tega ni storil. So pač imeli takrat ljudje več nepokvarjenega naravnega socialnega čuta in so bolj živeli iz vere kot danes. Ta dva sta bila močnejša regulatorja mirnega sožitja, kot pa strogi zunanji paragrafi: več sta zmogla kot kazensko pravo.

Zato nazaj k naravnemu življenju, po veri posvečenem, ki je še doma v oddaljenih gorah!

Francišku

Majhen bil si tu med nami,
zdaj si velik knez višin.
Rastel si v ljubezni sami
za trpeče - sam trpin.

Kristusova verna slika
je življenjska tvoja pot.
Naš ponos in Cerkve dika,
v duši tvoji je Gospod.

Sonce ti krog glave sije,
rane ti v dlaneh gore,
iz srca ti roža kljfe
in v plamenih so noge.

V družbi plavaš zdaj blesteči,
vse bogastvo ti je Bog:
z blagoslovom nas osreči
svojih prebodenih rok!

Hiša zlata

Kaj je stari zakon kot novi zakon, prekrit s pajčolanom skrivnostnih prerokb in predpodb? In kaj je novi zakon drugega kot popolnoma odkrit stari zakon? - pravi sveti Avguštin. Prav ima. Prihod Mesija, Odrešenika sveta, Njegovo delo odrešenja v vseh podrobnostih, ustanovitev božjega kraljestva na zemlji... vse to je bilo napovedano že v starem zakonu. V teh napovedih in predpodbah pa je bila napovedana tudi Odrešenikova Mati Marija, njeno sodelovanje z božjim Sinom in njena naloga, ki jo bo imela v novem božjem kraljestvu za zemlji za odrešeno človeštvo. Kot smo že rekli, so sestavljalci litanij vzeli mnogo Marijinih nazivov iz stare zaveze, da z njimi opevajo slavo in čast božje Matere. Tako moremo pravilno vzeti in razumeti naziv "Hiša zlata" samo tedaj, če pogledamo v knjige stare zaveze.

Ko v Knjigi modrosti napoveduje Sveti Duh Marijo, pravi: "Modrost si je sezidala hišo." Kako lepo se te besede skladajo z besedami nove zaveze: "In Beseda je meso postala." Druga božja oseba, ki jo sveti evangelist Janez imenuje Besedo, se je učlovečila: postala je pravi človek. Za telo, v katerem se bo to zgodilo in v katerem bo Sin božji prebival devet mesecev pred rojstvom, pa si je sezidal "hišo" - božjo Mater Marijo.

Vzeti pa smemo za naš naziv tudi mogočno predpodo, ki opiše, kakšno "hišo" si bo Modrost sezidala, kakšna bo ta božja Mati. Ta predpodo je Salomonov jeruzalemski tempelj, ki ga sveto pismo na-

vadno imenuje "hiša božja".

Mogočno se je dvigala sredi Jeruzalema ta Salomonova hiša božja. Vsa se je lesketala v zlatu, srebru in slonovini. Že njegova pozlačena streha je očarala vsakega, ki se je bližal mestu in so ga slepili sončni žarki, odbijajoči se od nje. Tudi notranjščina templja je bila prekrasna. Vse, kar je zmogel bogati kralj Salomon dobiti dragocenega, vse, kar je zmogla tedanja umetnost lepega, je vladar darežljivo žrtvoval, da je bila stavba res vredna svojega imena. Saj je bila stanovanje samega Boga, ki je bival v belem oblačku nad skrinjo zaveze v najsvetejšem delu templja. Tako je bila ta hiša božja res v pravem pomenu "hiša zlata" - obenem pa predpodo Marijina.

Kaj bi moglo lepše in jasnejše napovedati in opisati "zlati Hišo" nove zaveze - Marijo, ki si jo je izbrala in pozidala večna Modrost? Kaj bi moglo popolnejše pokazati na vso veličino Marije kot "Hiše zlate", vse duhovno zlato Marijine duše in lepoto njenega telesa, kakor ravno ta predpodo, Salomonov tempelj?

Sredi človeškega rodu stoji ta "Hiša zlata" in ves svet strmi nad njeno vzvišenostjo.

Jasno je torej, da hočemo s tem nazivom počastiti Marijino telo - Hišo božjo, stanovanje Boga samega ob učlovečenju. Ker pa jo ta tretji del Marijinega litanjskega slavospeva opeva predvsem kot našo Mater, je gotovo namen tega vzklika tudi ta: povedati nam hoče, da je Marija "Hiša zlata" tudi za nas. Jeruzalemski tempelj je bil v prvi vrsti res sezidan v božjo čast, toda služil je tudi ljudstvu, ki so prihajali vanj od blizu in daleč, da so v njem častili Boga, On pa jim je v njem izkazoval usmiljenje in ljubezen.

Če sveti Pavel piše Filipljanom, da "jih ima v svojem srcu", ali nam ne govori nebeška Mati kot svojim otrokom prav isto in še v večji meri? Materino srce je dom, je hiša za slehernega otroka. Tam ga ima mati s svojo ljubeznijo. In ali ne pravimo o materinem srcu, da je zlato? "O, zlato materino srce, kako me ljubiš!" poje slovenska pesem.

Veliko razlagalcev litanij zato pravi o tem nazivu, da opeva Marijo kot našo Mater. Ta "Hiša zlata" je Marijino zlato materinsko srce, njena ljubezen do nas. Rodila nas je v neizmernem trpljenju pod križem, njej nas je v zadnjem trenutku življenja izročil Jezus Kristus. Marija nas ljubi, ker je priča večne božje ljubezni Sinove do nas. Saj je plačal za naše odrešenje tako visoko ceno - svojo kri do zadnje kapljice.

Zdi se mi, da res ni treba dokazovanja, da je Marijino srce za nas res zlata hišica, kjer vedno lahko potrkamo s prepričanjem, da bomo uslišani. Koliko je bilo o tem povedanega v dosedanjih razlagah. To veš ti, to vem jaz, to ve ves človeški rod iz dvatisočletne izkušnje: Marija ima zlato srce matere!

Zato pa ji s tem nazivom tudi zakličemo: "Marija, mi te ljubimo! O, prosi za nas zlasti, da bo ta naša ljubezen do tebe stanovitna do zadnjega diha ob smrtni uri, ko nas boš peljala v večno zlato hišo - v blažena nebesa!"

P. Miršek

Kristus Kralj govori

Vaš učenik sem - pa me ne vprašujete,
vaša luč sem - pa ne gledate vame,
vaša pot sem - pa ne hodite po njej,
vaše življenje sem - pa ne hrepenite po meni,
modrost sem - pa mi ne sledite,
lepota sem - pa me ne ljubite,
bogastvo sem - pa me ne prosite,
večen sem - pa me ne iščete,
usmiljen sem - pa mi ne zaupate,
vsemogočen sem - pa me ne častite,
pravičen sem - pa se me ne bojite,
če vas zavržem - se ne čudite!

/Napis na stolnici v Luebecku/

Naj vlada Kristus Kralj Tebi in Tvoji družini!

SPOMINI NA BARAGA

Mr. Joseph Gregorich, zgodovinar Baragove zveze, je na svojem obisku v Sloveniji prišel v stik z daljnim Baragovim sorodnikom g. Bojanom Drenikom. Njegova stara mati je bila hči Baragovega strica Ignacija. G. Drenik še hrani rokopis z naslovom: "Spominske črtice o škofu Frideriku Baragu, narekovala moja mati 30. 9. 1883 na Drenikovem vrhu." Mr. Gregorich je dobil rokopis v prepis, saj obsega mnogo še neobjavljenih zanimivosti iz Baragove mladosti. Zato rokopis z malimi popravki (zlasti slovničnimi) tukaj objavljamo. Izpustili smo njegov srednji del, ki ne govori o Baragu, prvi in zadnji del pa smo zamenjali zaradi časovnega zaporedja.

Friderik Baraga se nam v teh preprostih mladostnih črticah, pisanih po spomenu sestrične Antonije, predstavi kot naraven človeški otrok, ki zna biti tudi "navihan". Brez dvoma ga je vzgoja po materini smrti nekoliko razvadila, saj je bil poleg vsega še grajski. Nihče ni rojen svetnik. Prav to nam zgovorno kaže, koliko truda ga je stalo, da je tako mojstrsko izoblikoval in ojeklenil svoj značaj. Zapustiti grad in se odpovedati nevesti ter se brez najmanjšega pridržka popolnoma posvetiti Bogu in dušam - ni bila zanj majhna žrtev.

Pripominjamo, da je Baragova sestrična narekovala te spomine v pozni starosti, kar zmanjšuje točnost opisov.

Moja mati, Antonija Baraga, je bila sestrična škofa Baraga. Oče škofov je imel trebanjsko graščino. Njegov brat (Ignacij, op.) ali oče moje matere je bil lastnik graščine Belnek /Wildeneg/ pri Moravčah. Škof je kot otrok zgubil starše. Stric in varuh, oče moje matere, ga je vzel na Belnek. Tam sta preživela Fricelj in Tončka otroška leta. Tam je bil Fricelj doma do trenutka, ko je odšel v Ameriko.

Baraga.

Baraga je bil otročji. Oče moje mame so mu večkrat rekli: "Fricelj, Fricelj, kaj bo s teboj, če boš tako otročji?"

S pete šole je prišel na počitnice v Belnek. Najljubša igrača mu je bila zvezati pet po do sedem pručic z umazanim perilom. To je vozaril ves dan. Ženske so ga kregale, ker jim je znosil perila, kolikor ga je dobil. Nekateri dan je spodaj v travniku "Brdavs", kjer se s petih krajev zbirajo vodke, delal mlinčke s kladivci. Travniki "Br-

davs" so trikrat kosili. Za sv. Marka prvi-krat.

Leta 1809 je bil Baraga še v tretjem ali četrtem razredu. Moj oče so poslali z Belneka hlapca z oslom. Na tem je 10-12 letni Fricelj prijahal čez hribe. Šel je na Lustal, sv. Leno, čez Jemc in potem vedno čez hribe do Belneka.

Pred graščino, ravno pred obednico, je stala velika češplja. Spravil me je (Baraga, op.), da sem šla nanjo. Ko sem bila prav visoko na drevesu, višje kot prvo nadstropje, je rekel: "Zdaj pa zapojva Gloria in excelsis!" Pela sva na vsa grla toliko časa, da so prišli papa in nas okregali: "Marš dol, če ne, pridem s korobačem!" Fricelj je pa rekel: "Saj ga že imajo. Ne greva dol, dokler bodo s korobačem pod drevesom!" Baraga je bil tri leta mlajši kot jaz.

Nekoč so pokrivali uljnjak. Fricelj nas je klical: "Pojte, pojte med jest!" In smo šli: Baraga, sestra Tončka, moja sestra Mari, moj brat Johan in jaz. Vzeli smo eno "na-

mazo" /škatlo, ki je bila na enem panju/, nesel jo je dol, a po nesreči je lestva padla na čebele. Zrojile so in nas opikale. Bili smo v uljnaku. Posli so prišli, papa in mama tudi, hlapec pa je prinesel škof kislega zelja. Tega so nam pokladali na lica. Več dni nismo spregledali. Vsi smo pred uljnjakom na hrbtnih ležali z zeljem pokriti.

Enkrat si je Baraga omislil traktament. Pred kaščo v četrtem nadstropju bo miza. On in moj brat sta šla naprej; imela sta največ veljave. Suhe hruške, marelice, bruske, ringlò - vse smo imeli posušeno in z janežem potreseno. Fricelj je rekel: "Ve boste kuhale pa rihtale." Hruševca in mošta smo tudi dobili. Me smo kuhale, Baraga pa je imel bel predpasnik in je nosil. Moj brat je bil za gospodarja. Me smo rekle: "Kadar bo vse gor, pojdemo tudi me na traktament." Baraga je dejal: "Kadar bom zažvižgal, pa pridite!" Res, zažvižgal je, me smo stekle gor - toda vse sta že snedla in spila. Moja sestra je bila tako jezna, da je jokala. Baraga in Johan sta se pa smejala.

Na smrtni postelji je oče Baraga v Trebnjem, kamor so šli moj papa, moja mama in Žurbi - jahali so čez Ponovče, Pogonik, čez Litijo in Vagensperg - rekel mojemu očetu: "Ljubi Ignac! Skrbi za Friceljna, bodi mu oče!"

Baraga je bil v Ljubljani pri profesorju Dolinarju na stanovanju.

V šestih šoli se je popolnoma spremenil.

Razvaline gradu Belneka pri Moravčah z okolico. Tu je Baraga preživel velik del svoje mladosti in postavljaj mlinčke v potoku Drtjščici.

Nič več ni bil otročji, ampak prav resen je postal. Silno pridno se je učil: bil je prvi. Po osmi šoli je odšel na Dunaj. Dve leti je bil tam, ko se je sestra Amalija omožila. Bili so vsi trije, Tončka, Amalija in Fricelj, na Belneku. Amalija se je z Belneka omožila.

Baraga je bil vabljen na svatbo. Odpisal je, da pride, če mu obljubijo, da bo dva dni in dve noči godba. Rekel je, da se hoče enkrat naplesati. Prišel je in prinesel s seboj trojno obutev; plesal je s tako strastjo, da je zbrusil čevlje.

Oče Baragov je našel pet topov in jih poslal na Dunaj. Za to je dobil plemiško diplomo, prišla pa je, ko je bil že mrtev. Sin Fric Baraga je postal potem plemenit; to je bilo, ko je končal pravo.

Mojemu očetu je vedno pisal: "Vi oskrbujte graščino. Kadar zdelam, bom vzel hči profesorja Dolinarja /tam je stanoval osem let/. Enkrat je pisal, da odpotuje iz Dunaja in bo v Krašnji pustil svoje reči. Jurče /Kučar/ naj pride po robo, on pa bo prišle peš na Belnek.

Me dekleta smo se veselile. Kovale smo načrte, kako bomo praznovalle njegovo svatbo. Sestra Mari ga je prva zagledala, ko je šel z Wartenperga čez travnik proti Belneku. Vse smo skočile in mu hitele radostno nasproti. Pri vrtu smo prišli skupaj... Mirno, skoraj mrzlo nas je sprejel. Vse nas je poljubil, zadnjo sestro Mari, in rekel: "Ve ste moje sestre, to pa je zadnji moj poljub." Nato je prišel papa. Srčno ga je Baraga objel, a takoj prosil, naj gre - če le more - takoj z njim v Ljubljano. Me nismo umele, kaj vse to pomeni.

V Ljubljani je izročil Trebnje sestri Amaliji, sam pa je šel v semenišče.---

Baragova nova maša

On je vabil in rekel: "Pojte tako zarano od doma, da boste zjutraj pred primico (nova maša, op.) pri spovedi." Primica je bila napovedana ob pol petih zjutraj v šenklaški cerkvi. Vso noč smo se vozili. Pri "Maliču" smo ostali: papa, sestra Mari, Loti, "ta črna" Tončka /sestra škofova/* in jaz ter Amalija /sestra škofova/.

Bili smo vsi pri spovedi. Ob pol petih je Baraga pristopil. Dva duhovna sta z njim prišla in pa dva ministranta. Tiho je pristopil in tiho je bral. Nas je obhajal.

Maša je minula. Čez nekaj časa je prišel k našemu papanu in rekel: "Molite zame in me eno uro pustite pri miru v moji sobi!" Imel jo je v bogoslovju, kjer je bil tri leta. Eno leto pa mu je škof Brigido odpustil.

Me smo čakale in smo bile lačne. Sestra Meri se je jokala. Čez eno uro smo šli k njemu pred vrata. Papa so potrkali, on je odprl in rekel: "Prosim, pokleknite!" Mi smo v njegovi sobi pokleknili, on nas je blagoslovil in pristavil: "To je moja ohcet, šajbesen** pride prec po tem!" Obrnil se je na desno, vzela z molilne knjige zlat križček in ga dal poljubiti papanu in nam. Potem je papa objel in poljubil, mu nato poljubil še roke, nam vsem pa je le roko podal.

Sestri Amaliji je rekel: "Midva se bova še videla. Toni, ti ostani nekaj dni pri sestri, vi drugi pa z Bogom hodite domov!"

Takrat je bila sedanja Stedryjeva hiša še lastnina Gresselnovih. Šle smo potem k "Maliču" in se po zajtrku odpeljale domov.

Potem ga nisem več videla poprej, kakor ko je prišel prvič iz Amerike kot misionar. Bil je pri sestri Gresselovi v Martinčevi hiši /zdaj Stedryjevo hišo so prodali/.

Peljala sem k njemu otroke. Blagoslovil nas je. Sestra ga je opozarjala, naj gre. Bil je nekam vabljen na kosilo.

V drugo je prišel kot škof. Stanoval je pri "Bildenmon" on in njegova sestra Amalija. Peljala sem k njemu vas vse. Ti, Franc, (Sinu Francetu je narekovala Antonija spomine na svojega bratranca. Op.) si bil tako majhen, da si se zmirom kiklje držal. Ko sem ga pogledala - križ in prstan - sem se začela tresti. On pa je rekel: "Ljuba moja, ne da mi poveš, tvoje misli uganem. Ti misliš, kako čast bi mi naložila, ko me vidiš kot škofa pri sebi. Le misli, da si ti moja stara Tončka, prijateljica iz otroških let, jaz pa tvoj stari Fricelj! Igrala se pač ne bova več in krtine v Belneku bodo od naju imele mir..." /Baraga je vsako krtino poravnal, potem pa brž kaj vsejal. To mu je bila posebna zabava./

Pogledal je vas otroke in rekel: "Ljuba moja Tončka, štiri fantke in eno punčko imaš. Povej, katerega si zredila zame? Morda tega?" In pokazal je na Bertola. Ta pa skoči, zgrabi svojo kapo in beži skozi

* Na Belneku so klicali Baragovo sestro Antonijo (črnolasko) za "črno Tončko", Ignacijevo hčerko Antonijo (plavolasko) pa za "belo Tončko".

** Morda "šajdesen", (nem. Scheideessen): poslovilna jed, poslovilni obed.

Pot, ki vodi mimo gradu Belneka in je Baraga po njej tolikokrat hodil. Na levo zavije proti Moravčam, ki so v ozadju; na desno pelje proti Drtiji.

vrata - doli in domov... - - -

Baraga je pisal, da gre ta in ta dan v Ameriko. Šla sta v Metliko moj papa in Žurbí. Še sta ga našla. Spal je na golih deskah, dve opeki in eno knjigo je imel pod glavo, bil je neodet in v talarju. Zbudil se je in vstal. Papa so rekli: "Ljubi moj, vsaj zadnjo noč bi se bolje spočil!" On pa

je odgovoril: "Ljubi papa, pred tremi dnevi sem vse razdal med siromake in bolnike, Zdaj nimam nič več, kakor potrebno za potovanje."

Meni je pisal iz Amerike mnogo let za god, jaz pa njemu. V dopisih je tudi popisoval, kako se mu je tu pa tam godilo.

(Sledi še nekaj družinskih pripomb. Op.)

Ike me je zbudil...

MAŠA JE MINILA in pokleknil sem pred oltar na spodnjo stopnico. V naši škofiji so predpisane posebne molitve za mir po vseh svetih mašah. Vse molitve opravi duhovnik sam, le enkrat pridejo verniki do besede.

Zmolil sem do tja, ko bi moral priti iz cerkve odziv na vzklik: "Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta..."

Počakal sem, da bi za seboj zaslišal: "Daj nam svoj mir!"

Pa ni bilo nič. Vse tiho. Kaj se mi je med molitvijo cerkev izpraznila? Začuden se ozrem, pa je bil pred menoj tako čuden prizor, da sem planil na noge.

Ne, cerkev ni bila prazna. Še bolj polna se mi je zdela kot prej med mašo. Večina obrazov mi je bila na prvi pogled tuja, pa sem počasi vse zapovrstjo prepoznal. Najbolj čudno je bilo to, da so imeli vsi ljudje kazalec ene roke na ustnicah, z drugo roko pa so mi odmigavali, češ da ne bodo odgovorili.

Kmalu sem prišel do spoznanja. To so bili vsi tisti moji znanci, ki pravijo, da ne sme priti do miru na svetu. Vojne morajo ostati, pravijo, če že ne velike, pa vsaj majhne. Če bo prišel mir nad ves svet, bo morala Amerika zapreti tovarne, dela ne bo in zaslužka ne bo. Samo vojna bo naši deželi dvigala napredek, mi pa ne maramo Amerike brez njene napredka, ki nam daje tako lep zaslužek...

Take besede sem slišal iz njihovih ust že več kot enkrat. Zdaj v cerkvi so mi govorile njihove oči, pa tudi obe roki, še najbolj zgovorno pa molčeča usta. Postalo mi je nerodno in nisem mogel zdržati. Zbežal sem v zakristijo in zaprl vrata za sabo. Na samem sem začel stvar temeljiteje preišljevati.

Tu je spet eden tistih primerov, ko si planeta v lase vera in življenje. Vera nam naroča, da molimo za mir. Sveti oče v Rimu kar naprej: Molite za mir, mir, mir! Za njim vsi kardinali in pa škofje: Mir, mir, mir! Po vsem svetu se pri mašah dodaja posebna molitev za mir kar po trikrat, pa še po mašah v domačem jeziku v mnogih škofijah. Človek bi

dejal, da je to velik kos naše vere. Ljudje pa - nak! Samo miru ne! Mi ne maramo priti ob zaslužek!... Mir bo dober za nebesa, dokler smo na zemlji, nam dajte vojno! - Svetniki!

Tekel sem v župnišče in prijel za telefon. Poklical bom naravnost v Vatikan svetega očeta in mu predložil čudno uganko. Če mi jo bo prav razrešil, skočim nazaj v cerkev in povem ljudem, kaj je papež dejal. Dvignem slušalko - pa jo spet odložim. Ošla me je nova misel:

Kaj naj pa papež reče na to? Saj lahko že vnaprej vem, da bo le ponovil nekaj stavkov, ki jih je že tolikokrat povedal, nekaj pobožnih misli, ki so tudi praktične in so nam že vsem znane. A vse to ne bo nič pomagalo ljudem, ki jim je v mislih ameriški napredek, dober zaslužek in veljavendolar. In vsega tega - kot pravijo - ne more biti brez vojne...

Bil sem v zadregi. Pa ne za dolgo. Čakajte no! Če bi poklical v Be-lo hišo in poslušal, kaj pravi Ike? Mož veruje v Boga, obenem pa mu je napredek Združenih držav po vsej verjetnosti bolj pri srcu kot papežu v Rimu. Pa tudi mir bi rad spravil na svet, skoraj tako rad kot sveti oče sam. Da, ta naj mi pove, kako je s to rečjo. Mož veruje v Boga, kakor sem že dejal, vendar ne govori vedno tako pobožno kot papež. Kar bo povedal, bo verjetno bolj pripravno za te moje ljudi, ki hočejo vojno in se boje miru.

Dvignil sem slušalko in naravnal žico naravnost v tisti kot Bele hiše, v katerem ima Ike svojo pisalno mizo. Kar brž se mi je oglasil: "Tu Ike. - Kdo tam?..."

"Eden vaših volilcev, gospod predsednik. Nič ne zamerite! Vprašati vas moram, če vam je znano, da pol Amerike trepeta pred popolnim mirom, ki ga mislite vrniti svetu, kakor tudi papež v Rimu. Ljudje pravijo, da bo potem konec napredka, ko se ne bo več delalo za vojno

po naših tovarnah. Kaj se vam zdi?"

"Vse to vem," je brž odgovoril Ike. "Takim ljudem bi jaz rad tole povedal: Vojna je nekaj strašnega. Nikoli ne bom zanjo, če se bo le dalo kako pomagati. Še bolj strašno je pa to, da nekateri ljudje mislijo, da je mir še strašnejši od vojne."

"To ste pa dobro povedali, gospod predsednik! Že samo za te besede vas bom čez par let spet volil. Ampak zdaj mi povejte, kako naj to reč ljudem razložim. Veste, čakajo me v cerkvi. - Ali ste vi prepričani, da svetovni mir ne bo uničil naše prosperitete?"

"Resnica je, da je vojna ekonomija za vsako deželo uničujoča. Saj povzroči inflacijo in ko ta pride do viška, mora priti iz nje vsesplošna zmeda in revščina. Vojna ekonomija je slaba tudi takrat, ko ne privede do resničnega streljanja in pokanja atomskih bomb. Saj lahko sami vidite: ogromno delo milijonov ljudi in strojev za prazen nič! Kvečjemu za uničevanje življenj, mest, poslopij, živilskih zalog..."

"Tudi to ste odlično povedali, gospod predsednik, čeprav kar malo preveč učeno za nas, ki smo bolj preprosti vaši volilci. A nam nekaj drugega ne gre v glavo. Kaj bodo pa izdelovale naše tovarne, če ne bo več treba kanonov, letal, atomskih bomb...?"

"Bodo pa izdelovale pametne reči, ki bodo ljudem v korist, ne pa v škodo in razdejanje. Naj ljudje pomislijo, koliko je še po svetu ostalih in nazadnjaških krajev, ki ne bodo nikdar prišli do napredka, če bodo venomer divjale vojne po svetu."

"To je že tudi res, gospod predsednik! Ampak ljudje le mislijo, da je ameriški napredek mogoč le v vojni. Kar tovarne izdelajo, mora nekdo kupiti. Kadar smo v vojni, vse naroča in kupi vlada, na frontah se stvari razdenejo, vlada pa spet

naroča. Tako gre prosperiteta naprej. Če pa vojne ni, vlada neha naročati in plačevati, vse se ustavi in..."

"Vlada neha naročati in plačevati, pa tudi neha pobirati visoke davke. Ljudem ostane več denarja in lahko sami naročajo in kupujejo. Pa kaj bolj pametnega kot kanone in bombe," se je glasil odgovor.

Vzelo mi je sapo in nisem brž razumel, kako bo ta reč. Mislil sem povprašati podrobnosti, pa je Ike hitel k zaključku:

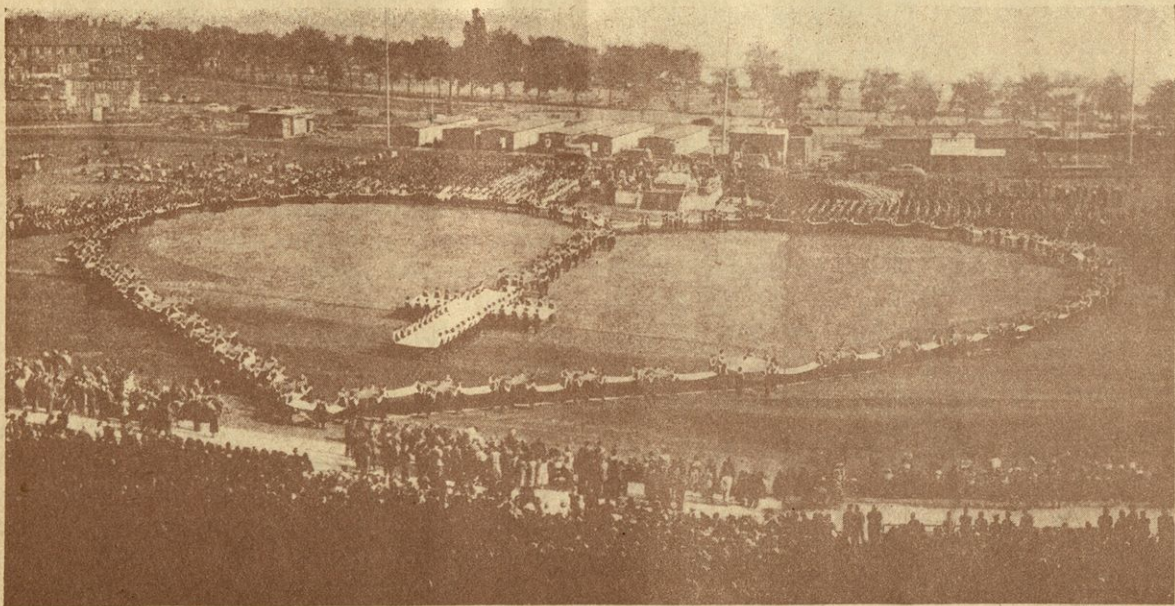
"Če vse to vaših ljudi ne prepriča, si pa to zapišite za ušesa: Ako pridemo do miru in bo zaradi tega Amerika ob zaslužek, si mi lahko drugače pomagamo do ponovne prosperitete. Vojne ne bomo nikdar izpeljevali, če ne bo nujno potrebno. Vojna je strašna reč in ostane gro-

zotno zlo, čeprav se kdo od nje tudi zredi! Bomo pa poslali polovico Amerikancev v tovarne, da bodo izdelovali kanone in letala; drugo polovico bomo pa najeli, da bodo te reči uničevali kar doma in brez vojne. Vlada bo plačevala od leta do leta, pa četudi prav do sodnega dne. Vaši ljudje bodo menda s tem zadovoljni in prosperiteta nam ne uide - - -" Glasu je zmanjkalo.

Ta misel je bila tako nepričakovana, da je butnila vame iz telefona, kot bi me nekdo dregnil v obraz. Pri priči sem se zbudil in - sanje so šle "v franže"...

Zdaj sem vedel, da me ljudje v cerkvi ne čakajo. Tako nisem šel tja razlagat, kaj mi je Ike povedal. Bilo bi pa škoda, če bi ostalo svetu prikrito. Zato sem zapisal.

P. B-ič

Križarska vojska svetega rožnega venca, ki jo vneto razširja Father Peyton, zajema vedno večje množice, tudi mladino. Ameriške šole, nižje in visoke, prirejajo Ure rožnega venca, ki se jih udeležujejo tisoči, celo mnogi nekatolici. Rožni venec mora zmagati in vrniti svetu mir! - Kdaj bo prišel čas, ko bo tudi mladina katoliške Slovenije mogla v javni manifestaciji moliti rožni venec? In vendar pravijo, da vlada tam "verska svoboda"...

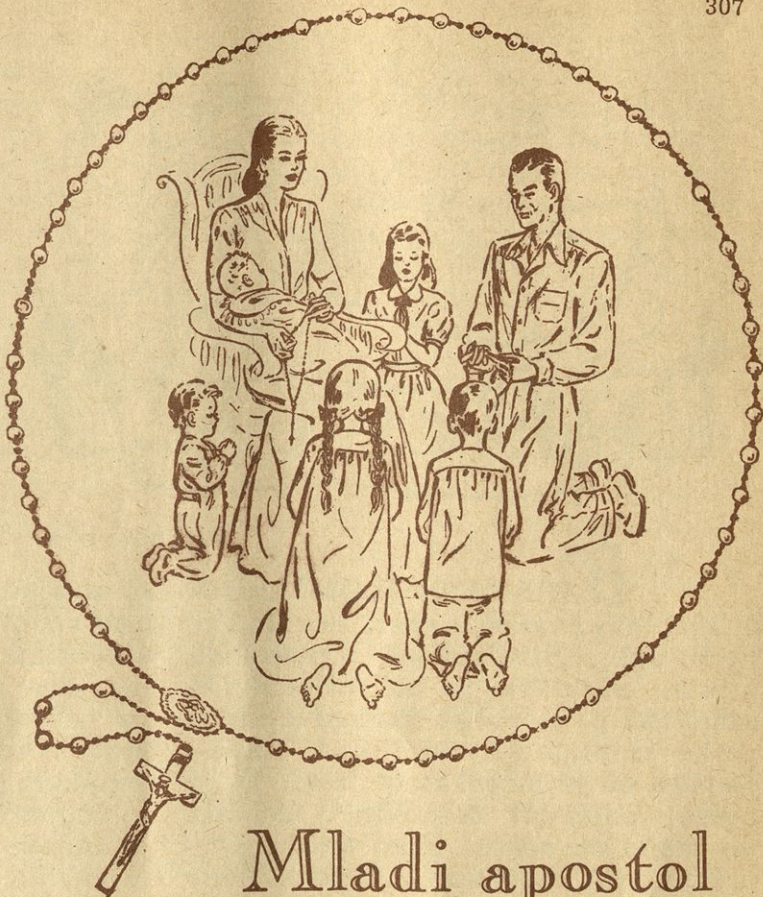
Dober fant, star kakih šestnajst let, se je zelo slabo počutil zaradi razmer, ki so vladale v sosesčini njegove ulice. Več družin ni niti govorilo s svojimi sosedi, ko so se srečali na cesti, se niti pogledali niso. Mnogo jih ni hodilo v nedeljo k sv. maši, čeravno so bili katoličani. Drugi so kričali, se vsak dan prepirali zaradi vrtnega ograje, ki zapol inča ni bila postavljena na pravem mestu. V bližini je bilo nekaj zelo slabotnih bolnikov, celo dva invalida brez nog, toda teh siromakov ni obiskal noben sosed.

Náš fant je premišljeval na vse načine, kako bi odpravil ali vsaj izboljšal te neznesne razmere v svojem bloku, kot pravimo v Ameriki. V katoliški šoli je slišal pripovedovati o takozvanem "Block Rosary", ko se sosedje zberejo vsaj enkrat na teden v eno izmed hiš in skupno molijo rožni venec. In taka skupna molitev rožnega venca napravi včasih velik čudež. Fant se je odločil in je začel.

Začel je hoditi k sosedom, pozvonil pri teh vratih, pri drugih, pri vseh. Povedal je svojo namero in je dobival presenetljive odgovore:

"Zelo veseli smo, da si se spomnil na nas. Pridemo gotovo. Kako si rekel: v soboto zvečer ob 7:15 pri tvojih starših? Vidimo se!"

"Žal mi je. Ne bom mogla priti, mož dela ponoči in jaz moram biti pri otroku. Toda zelo rada bi prišla. No,

Mladi apostol

saj lahko prinesem otroka s seboj. Pridem."

Nekateri so rekli, da imajo isti čas druge opravke, končno so jih preložili in so vseeno prišli.

Naslednjo soboto je prišlo sedem družin. Velikanska zmaga! Vseh družin pa je bilo v bloku kakih dvajset. Fant sam je vzgledno lepo molil naprej rožni venec. Prihodnji dan so govorili samo o tem, kako je bilo prijetno domače. Na ulici so drug drugega spraševali: "Ali si bil pri rožnem vencu?" Oni, ki niso bili, so se v zadregi izgovarjali: "Pozabili smo. Pridemo prihodnjič." In so držali besedo.

V kratkem času so bile

vse družine v ljubezni povezane med seboj. Videle so se, se razgovorile in spoznale. Zdaj se z nasmehom pozdravljajo in velika sreča sije iz obraza vsakega, obiskujejo se in tolažijo bolnike. Pa ni niti dolgo časa vzelo za vse to. Kaj lahko naredi en sam človek, ki ima malo katoliškega umevanja in malo apostolskega duha! In če bi šlo včasih tudi malo bolj počasi: izplača se!

+++

Ali Tvoja ulica že moli rožni venec? Ali ga moli vsaj Tvoja družina? Postani apostol rožnega venca, ki bo Tebi in svetu vrnil mir!

○.

P. Odilo ofm

BARAGA IN SLOMŠEK sta bila skoraj enake starosti in zelo sorodni duši. Bila sta tudi v pisмениh stikih. Slomšek je že kot celovski spiritual priporočal Baragove ameriške misijone in tudi pisal o njih. Baraga pa je Slomška obiskal, ko je prišel pogledat domovino. Oba sta se jasno zavedala, kako velika privlačna sila in važen misijonski ter dušnopastirski činitelj je nabožna pesem. Pri tej zadnji misli se bomo danes pomudili.

Baragu je bilo petje res velik misijonski pripomoček. Gotovo je še kot mlad duhovnik in kaplan v domovini gojil lepo slovensko pesem. Skoraj si ne moremo drugače misliti, saj naše ljudstvo tako rado poje. Imamo pa več poročil, kako je Baraga gojil petje v svojih indijanskih misijonih. Leta 1832, torej dobro leto po svojem prihodu, je imel v Arbres Croche slovesno procesijo na praznik presv. Rešnjega Telesa. Sam je poročal, da so Indijanci tako prepevali, da so travniki in gozdovi odmevali od navdušenega petja.

Ko je v istem letu izdal prvi otavski molitvenik, ki je obsegal 207 strani, je Baraga 83 od teh strani uporabil za cerkvene pesmi. Zapisal je večkrat, da Indijanci zelo

radi pojo. Iz Manistique, Mich., je poročal: "Razen dolge jutranje in večerne molitve molijo moji Indijanci dvakrat, trikrat na dan sveti rožni venec. Potem dolgo časa pojejo pesmi iz molitvenika, nato se uče katekizma."

Baragova sestra Antonija, ki je nekaj časa gospodinjala bratu misijonarju, je poročala v domovino: "Moj brat Friderik ima vsako nedeljo popoldne pete večernice,

ko vsi ljudje z njim pojo." Zanimivo bi bilo vedeti, kaj je takrat Baraga pel s svojimi verniki. Morda prave liturgične večernice: psalme. Morda pa je pel litanije Matere božje po slovenskem načinu, seveda ne v slovenskem jeziku. Ko bi mogel človek to dognati! Z gotovostjo pa vemo, da je napeve za indijanske pesmi jemal iz raznih jezikov, besedilo pa sestavil sam v indijanskem jeziku. Tako je gotovo pel našo pesem "Marija, Mati ljubljena."

Sestra Antonija je tudi poročala, da je Baraga pel pri bolnikih. Ko je šel bolnike obiskat ali sprevidet, so se v hiši zbrali drugi ljudje; tako jih je imel naučene. Ko je vse opravil, se je še pomudil v hiši in začeli so peti. Antonija pove naravnost, da je njen brat pel pri bolniku "pozno v noč"...

Ko je izdal Baraga leta 1839 tudi očipvejski molitvenik, ni pozabil v njem na pesmi. Pobiral jih je iz raznih pesmaric. Zanimivo je, da je bil ta molitvenik tiskan v Ljubljani in sicer brez vsakega najmanjšega pogreška.

Škoda je, da Baragovi življenjepisci nič ne povedo, da je Baraga izdal ne samo pesmarico v svojih molitvenikih, temveč je izdal tudi prvo indijansko pesmarico z notami.

Frančiškan p. Zepheryn, ki je leta 1901 izdal obširno indijansko pesmarico z notami, določno omenja, da je jemal melodije iz Baragove pesmarice, ki je zelo redka. Poudarja tudi, da ni nobena stvar tako pomagala ohraniti vero med indijanskimi plemeni, kot ravno njihova lastna nabožna pesem, ki so jo podedovali od rodu do rodu. Svetniški Baraga je to dobro razumel.

Vse Baragove pesmi so seveda prirejene za skupno ljudsko petje. Misijonar Lavtižar pripoveduje, da je Baraga prvič videl v Ameriki kot škofa, kako je stal v cerkvi med svojimi Indijanci in je z njimi navdušeno prepeval.

In škof Slo m š e k ? Kaj nam bo on povedal o lepi pesmi? Tole so njegove besede:

Ptico boš spoznal po petju in tudi človeka. Kjer je lepo petje, tam je tudi lepo srce. In kar velja za posameznega človeka, to se lahko reče o narodu. Kakor ljudje pojejo, tako dajejo na znanje, kaj veljajo. Kjer ni lepe pesmi, tam ni prijetno prebivati. Petje ima čudovito moč za dobro, pa tudi za hudo, kakor ga obrneš.

Čedne pesmi so otrokom prva dušna hrana. Mati, ki otroku lepo poje, mu goji žlahtno srce: z milimi glasovi otroku budi najžlahtnejše občutke. Kdo bi vse svoje žive dni pozabil ljubeznivega petja svoje matere, ki jo dete željno poslušaja, pa tudi hitro poskuša, poprej kot ateja ali pa mamoz izreče. V materinem naročju je prva in za človeka najimenitnejša šola. Detetu se v mehko in nežno srce to vtisne, kar bo naredilo nekdanj moža.

Kako veselo smo pozi-

mi sedeli okrog kolovratov in smo vlekli na ušesa mile stare pesmi od svetega Jurija, ki je kupil zeleni plašč, ali pa od trehrimskih deklic, ki so na božjo pot hodile. Vse te pesmi so nam rajna mati peli. Sveti strah nas je otroke obhajal, ko smo slišali peti od smrti grešnika: "Duša se je ločila od telesa grešnega, tri solze potočila ko vinske jagode..." Ta pesem je več izdala, kot na tri vrhe šiba; varovala nas je hudega. Mlado srce pije iz takega petja svete občutke in bistri duh otroka se na perutih petja povzdiguje v srečni raj nedolžnih detinskih let. Mnogokrat se je od tistih dni sonce skrilo za gore, toda mladostno petje me še veseli. Teža let me vleče k zemlji, glava se beli od skrbi, toda glas nekdanjih pesmi me vselej pomladi. O sladki glasovi iz mladih dni!

Petje povečuje svete praznike. V starih časih je bila lepa navada na vsak praznik pred pridigo posebno pesem zapeti. Za advent: "Poslan je angel Gabrijel", za božič: "Oj Dete je rojeno nam", za veliko noč: "Jezus je od mrtvih vstal". Že nekaj dni prej smo pesem doma poskušali. Starejši so mlajše učili peti. In ko so župnik iz prižnice pesem začeli, je vsa cerkev za njimi

glasno potegnila in zdelo se nam je, da smo v nebesih. Res, da so stare pesmi prav preprosto zložene, pa so zato polne božjega in domačega slovenskega duha. Pač škoda jih je, da so po naših cerkvah potihnile in jih je tuji duh zadušil. Vsak praznik naj ima svojo pesem, ki jo vse ljudstvo poje! Praznik brez svoje pesmi pa človek brez praznje suknje se slabo nosi!

Tudi novega leta dan smo se veselili, ko so pevci prišli novo leto pet. Zapeli so od Marije-Zarje jutranje in od svetega Jožefa, njenega ženina, od Deteta Jezusa novorojenega, pa so voščili vsem domačim, starim in mladim, veselo novo leto. Kot bitrenil so vsi kolovrati potihnili, kadar so se pevci pred pragom ali pod oknom oglasili. Hitro smo k vratom stopili, jih odprli in željno poslušali, četudi se je hiša shladila. Zdelo se nam je, kakor bi trije kralji po svetu hodili in Zveli-

čarja iskali. Mati so dali pevcem kodeljo prediva, oče pa nekaj denarja.

Cerkveno petje je pobožnosti perutje. Primerna cerkvena pesem je najlepše vabilo Svetega Duha, ki oživi pridigarja in poslušalce. Včasih so res preproste te pesmi, pa so globoke, ker zadevajo ob božje resnice in budijo strune srčne pobožnosti. Nove pesmi so ponekod in mnogokje stare spodlezle, toda boljšega duha med ljudi niso prinesle, četudi so morda bolj ubrane. Pesmi so ljudstva duhovne žile, po katerih tečejo zdrave resnice, ali pa zmotnjave ter oživljajo hudo ali dobro v srcih. Če je marseljeza Francoze podivjala in jih gnala na prekucije in morije, kakor hudobni duh polhe, tako pa tudi sveto in pošteno petje podivjano ljudstvo ublaži. Lepo skupno petje, posebno v cerkvi, je predokus nebeškega veselja.

Zgled junakom našega časa

ENEGA izmed pomožnih učiteljev v svoji šoli trpljenja si je za naše rdeče čase izbral Gospod že pred šestnajststo leti. To je veliki in neustrašeni borec-trpin sveti Atanazij, patriarh v Aleksandriji v Egiptu.

Bilo je sredi četrtega stoletja. Ravno sta krščanstvo in sveta Cerkev dobila svobodo in mir, ki ga jima je dal cesar Konstantin Veliki. Prenehalo je tristoletno krvavo preganjanje, ki je zahtevalo toliko nedolžnih žrtev, katere so za vero prelile kri. Zdaj, ko bi se vera lahko prosto razširila po vsem rimskem kraljestvu in preko

njegovih meja, so pa nastale zmede med kristjani, zlasti vzhodnih pokrajin. V Aleksandriji je nastopil krivoverec Arij in začel sejati ljuljko krivih naukov med pšenico. Bil je silno zmožen govornik, obenem pa tudi besen in nasilen, da je v kratkem pridobil mnogo pristašev, tudi med duhovniki in škofi, med katerimi so mnogi sprejeli njegov nauk zgolj iz bojazni pred nasilstvom. Tako je arijanizem delal podobno kot danes komunizem: kdor se mu ni vdal, je bil kot izdajalec odstranjen ali celo ubit.

Da bi se razjasnilo, ali sveta Cerkev

uči pravi nauk, kakor ga je sprejela po apostolih od Kristusa samega, ali ima prav Ariji, so sklicali cerkveni zbor v mestu Niceji. Iz vseh vzhodnih dežel so se zbrali škofje in učeni bogoslovci tedanje dobe. Zlasti je nastopil proti arijanski krivi veri mladi bogoslovec iz Aleksandrije, ki niti duhovnik še ni bil. Atanazij mu je bilo ime. S svojim duhovitim, globoko zamišljenim in prepričevalnim govorom je pokazal na krivoverstvo v pravi luči: dosegel je, da je zbor Arijev nauk obsodil, njega pa kot krivoverca izobčil iz Cerkve. Verniki so bili navdušeni nad rešitvijo in so mladega Atanazija izbrali za svojega vodnika in prvoborca proti arijanstvu. Ko je kmalu nato umrl aleksandrijski patriarh, je ljudstvo enoglasno izvolilo za njegovo mesto Atanazija in ga s silo postavilo na škofijski sedež.

S tem se je za mladega in gorečega borca prave vere začel križev pot. Kajti Ariji in njegovi privrženci so se ga bali ter ga zato smrtno sovražili. Sklenili so, da ga bodo na vsak način odstranili in uničili.

Začel se je proti Atanaziju dolgoletni boj, v katerem se niso bali najhujših krivic in krivih prič, ki naj bi jim pomagale do končne zmage. Neprestano so ga tožili pri cesarju Konstantinu in njegovih naslednikih, da je rogovilež, ki kazni mir v državi in celo javno dela proti cesarju. Tožili so ga pri papežu in mu delali vedno nove težave. Sedem cerkvenih zborov se je zbralo zaradi njega, da obravnavajo tožbe zoper Atanazija in kjer se je moral mož osebno zagovarjati za svoja po nedolžnem naložena kriva dejanja. Na enem izmed zborov so ga celo obdolžili posilstva in umora nekega škofa. Arijanci so podkupili zlobno žensko, ki naj bi pričala proti patriarhu, a na srečo ga ni osebno poznala. Tako je namesto obtoženega Atanazija stopil pred njo njegov prijatelj in se izdal za patriarha. "Torej ti trdiš, da sem ti jaz storil silo?" jo je vprašal. "Da, tako jel" je ženska lagala. "Pa moreš priseči, da sem bil to jaz? Ali me prepoznaš?" jo je vpraševal dalje Atanazijev prijatelj. "Da, poznam te, prav ti si bil in nihče drugi!" Zbor je mogel z lahkoto spoznati patriarhu nastavljen zanko. Podtaknjen umor škofa Arzenija pa

Mesečni
molitveni
namen:

ZA PORAST

LAIČNEGA APOSTOLATA

Atanaziju ni bilo težko dokazati. Skriva je Arzenija pripeljal na zbor in ko so obravnavali njegov umor, ga je poklical pred zborovalce. Ker so ga mnogi poznali, se je laž hitro izkazala.

Vendar so imeli Atanazijevi sovražniki arijanci na vseh obravnavah proti patriarhu toliko pristašev, da so zmagali: le na dveh zborih je bil oproščen, na petih krivično obsojen. Večkrat je imel preiskave pred cesarjem in godilo se mu je isto. Sovražniki mu niso dali miru.

Tako je bil sveti Atanazij v svojem življenju petkrat pregnan s svojega škofijskega sedeža in cele pokrajine kot obsojeni zločinec. V pregnanstvu in begunstvu je vsega skupaj preživel dolgih sedemnajst let, seveda v daljših ali krajših presledkih. Toda vedno je čutil, da je z njim Gospod in Njegov pomoč. Enkrat je bežal v čolnu po reki Nilu proti jugu v puščavo. Sovražniki so za beg izvedeli in so v drugem čolnu poslali za njim morilce. Patriarh jih je opazil za seboj na vodi. Obrnil je čoln in jim začel pluti nasproti. Nihče izmed mož ga ni prepoznal. "Ali si videl na reki čoln s patriarhom Atanazijem?" so ga vprašali. In odgovoril jim je: "Seveda sem ga videl. Ni daleč od vas, le pohitite, pa ga boste lahko ujeli!" Morilci so s svojim čolnom odhiteli dalje po reki, on pa se je zahvalil Bogu za varstvo. Imel je dovolj časa, da se je skrnil v puščavi. V drugem slučaju je moral šest let preživeti skrit v grobnici svojega očeta, menihi in dobri ljudje iz okolice pa so mu nosili hrano.

Vendar mu vse to, krivice in trpljenje pregnanjanj, ni vzelo poguma. Nobena zunanja sila ga ni uklonila, da bi popuščal sovražnikom vere. Proti krivovercem se je vztrajno boril, med pregnanjanjem pa je v skrivališču pisal knjige v obrambo svete vere in razkrinkanje krivoverstva.

Zanimiva je Arijeva smrt. Na cesarjevo zahtevo bi ga morali v Carigradu slovesno sprejeti nazaj v Cerkev, iz katere je bil izobčen. Tako bi njegova kriva vera kljub Atanazijevemu prizadevanju slavila zmago. Toda Bog je posegel vmes. Ko so bili že vsi zbrani v stolnici, so Arija zaman pričakovali. Šli so ga iskat in ga našli - mrtvega. Vendar je arijanstvo že širilo svoje zmote. Polagoma pa so krvavi boji prenehali. Atanazij se je mogel vrniti na svoj škofijski sedež v Aleksandrijo, kjer je zadnjih sedem let mirno vladal svojo cerkveno pokrajino.

Življenje in delo tega velikega moža

nas uči, da moramo vselej junaško odbijati zmote in se ne smemo njenim širiteljem nikoli dati premotiti, četudi bi morali zato trpeti krivice in preganjanje. Bog se vselej za zmago resnice poslužuje junaških, neustrašenih borcev, ki se zanjo žrtvujejo, zanjo trpe in so zanjo pripravljeni dati tudi življenje. Tudi naš čas potrebuje takih junakov in jih brez dvoma ima: med škofi, duhovniki in verniki, ki kljub komunističnemu terorju izpričujejo svojo vero. Kakšni borci pa smo mi? Ali smo jim podobni?

God svetega Atanazija praznuje Cerkev vsako leto 2. maja.

K.Z.

Četudi Tinska gora ni tako visoka, je vendar z nje prekrasen razgled, ki je zaprt samo proti jugu - gora Rudnica ga zakriva tja proti Savi. Proti vzhodu vidiš lepo cerkev sv. Eme, potem njene tri podružnice: Sv. Urbana, Sv. Areha in Sv. Vida. Še dalje na vzhod vidiš polno cerkvic na Hrvaškem. Sv. Ema je zadnja slovenska fara; za njo teče Sotla, ki velja za mejo. Divno se vidi strma Donačka gora s cerkvijo sv. Donata; zakriva pogled proti Ptujju. Potem vidiš dve podružni cerkvi fare sv. Križa pri Rogaški Slatini: Sv. Trojico na Perneku in cerkev sv. Mohorja in Fortunata na Rodnah. Za Rodnami pa vidiš Marijino cerkev na visokem hribu - Marija na Ložnem, ki spada pod faro sv. Florijana pod Bočem. Malo na levo se blišči cerkva sv. Marjete pod Glažuto, kostrivniška podružnica. Lep razgled je na farno cerkev sv. Petra

na Medvedovem selu, vas Zibiko in farno cerkev sv. Jerneja, naravnost proti severu tri podružnice Šmarja pri Jelšah: Sv. Tomaža, znamenito božja pot sv. Roka in cerkev sv. Lovrenca blizu Ponikve. Še dalje na severu je Sv. Mihael na Dolgi gori, ki je podružnica znamenite Sladke gore.

Proti severozapadu se vidi sredi vinogradov drameljska podružnica sv. Uršule. Levo od nje zagledaš veličastno novo cerkev sv. Janeza Krstnika v Čadramu, onkrat Konjic Sv. Barbaro, ki je ena najlepših gotskih stavb v škofiji. Še bolj na levo zagledaš visoko pod sinjim nebom cerkev sv. Uršule na Plešivcu (na koroško-štajerski meji), ki je podružnica Starega trga pri Slovenjgradcu in stoji 1700 m visoko. Dalje proti severozapadu se dvigata gori Olšova in Radoha nad Solčavo. Lepo se vidi tudi Ojstrica.

Tinska gora od zahodne strani

Prav na zapadu proti Celju vidiš hribe in lepo romarsko cerkev Marije v Svetini, ki je podružnica Sv. Ruperta nad Laškim. Malo bliže pa je kar cela vrsta cerkva: najprej romarska farna cerkev Marija na Kalobju, nato Sv. Križ pri Planini,

Sv. Helena slivniške fare pri Celju, Sv. Ana na Babni gori in prav poleg Tinske gore je cerkev sv. Janeza ali Šentjanž. Zadnji dve cerkvi spadate pod faro sv. Štefana pri Žusmu.

Nato zagledaš dve cerkvi skupaj: to je starodavni Žusem, farna cerkev sv. Valentina in podružnica sv. Jakoba. Tu je že skoraj štirideset let župnik zibiški rojak g. Jakob Palir, ki je ustanovil list Glasnik najsvetejših Src. Zadnja cerkev, ki jo vidite s Tinske gore, pa je farna cerkev sv. Ane na Prevorjah v kozjanski dekaniji. Torej skupaj trideset cerkva in ne vem koliko lepih vasi in gora. Tudi turistu se izplača priti na Tinsko goro! - - -

Omenim naj še dva posnemanja vredna običaja:

1. V nedeljo po prazniku Marijinega Imena v septembru imajo na Tinski gori pozno opravilo. V Marijino cerkev pride ljudstva iz treh, štirih fara, največ gospodinj. Vsaka prinese v belem robcu zavezano izbrano zrnje ravno omlačene pšenice. Blizu glavnega oltarja so pripravljene čebri, škafi in vreče, kamor stresajo gospodinje zrnje. Po končani maši duhovnik kar v mašnem plašču stopi do pšenice in jo blagoslovi. Po lepi slovesnosti pa prihajajo gospodinje med molitvijo k posodam, kot bi šle okrog oltarja. Vsaka vzame in zavije v bel robec nekaj zrn blagoslovljene pšenice, da ga

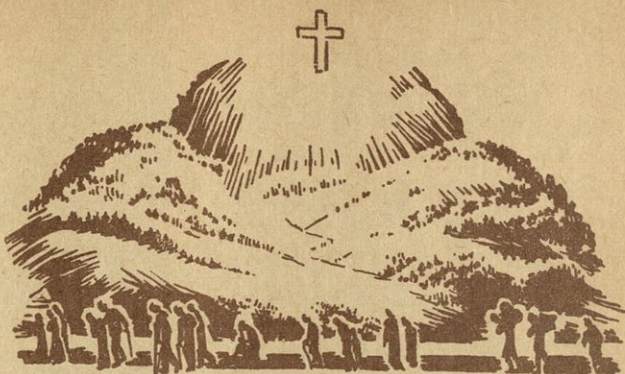
doma v kašči pomeša med žitne pridelke. Kar pa ostane pšenice v cerkvi, to spravijo in imajo skozi vse leto za svete hostije.

2. Na god Janeza Ev. (27. dec.) zopet vse hiti na Tinsko, zlasti pa gospodarji. Smo že rekli, da je okolica vinorodna pokrajina. Možje so natočili v "gorci" vsak svojo steklenico ali putrh najboljšega vina. Poleg večjih steklenic imajo v žepih še manjše, tudi napolnjene z vinom. Večje steklenice postavijo v cerkvi na mizo blizu velikega oltarja in na vse stranske oltarje, lepo okrašena steklenica pa čaka na velikem oltarju. Maša je navadno ob devetih, duhovnik pa pred njenim začetkom izpred oltarja blagoslovi vino v čast sv. Janezu. Možje gospodarji niso nikdar tako zbrani in pobožni ter tudi ginjeni, kot ravno ob tem blagoslovu "ljubega vinca". Po slovesnosti duhovnik iz steklenice na velikem oltarju natoči blagoslovljenega vina v vrček za sveto mašo. Takrat je po cerkvi tiho kot med povzdigovanjem. - Po sveti maši vsak možakar v cerkvi spiže nekaj požirkov šentjanževca, ostalo pa nese domov "v gorco" in v vsak sod spusti nekaj blagoslovljenih kapljic. Velike steklenice pa cerkveni ključarji takoj po maši izpraznijo v poseben sod in vino služi skozi vse leto za svete maše.

Stara in lepa običaja.

POTA BOŽJE PREVIDNOSTI

P. Fortunat OFM

Končno so Louiso sprejele male sestre od Vnebovzvetja brez vsakih težav. A duhovne vaje, po katerih naj bi postala član redovne družine, bi morala delati v Parizu, kjer je bila materina hiša. Grofica ji je dovolila, da si je vzela počitnice desetih dni. Po raznih težavah in neprijetnostih je končno dospela v Pariz. S seboj je nosila majhen kovček in fotografije svojih domačih, ki so jo spremljale na vseh potih.

Pa glej, čakalo jo je le razočaranje: pojavila se ji je bolezen v grlu, združena z visoko temperaturo in mrzlico. Ko jo je po končanih duhovnih vajah čakala zdravniška preiskava, je ni prestala. Red, samostan, sestre... vse jo je privlačilo, a ni bila sprejeta. Vzgojiteljica novink ji je dejala: "Ta red ni za vas: me smo prestroge... Poleg tega ste se spreobrnili šele pred kratkim in ne morete sprejeti naših dolžnosti. Preveč bi imeli težav." Ko je Louisa ugovarjala, da je stara že 27 let, je sestra odgovorila: "Vstopili boste v red, kjer ne gledajo na starost. Poleg tega hoče Bog, da za enkrat delate v svetu. Tu je brzovjav iz Amerike..." Sestra Alice je še vedno želela, da pride Louisa k njej.

Dekličin povratek v Milan je bil zelo žalosten. Dopovedovala si je, da ni bolna. In sestra jo je prosila, naj vendar pride... A Louisa dobro mati Reggia ji je pomagala in

gospa Ferrario je s svojim mirnim značajem blagodejno vplivala nanjo. Dobili so zanjo zaposlitev v Milanu: postala je spremljevalka osemnajstletni deklici.

NOVO ISKANJE

Louisa je na vsak način hotela izvršiti svojo obljubo. Sprejeti je hotela nase vsako žrtev, samo da bi šla lahko za svojim poklicem, ki se ji je tako čudno odmikal. Zato ni odnehala z iskanjem. Sestavila si je seznam samostanov, ki so ji bili svetovani. Bila je to dolga vrsta naslovov. Spovednik ji ni dal nasveta, v kateri samostan naj vstopi; dejal ji je le, naj išče dalje in naj se drži besed m. Reggie. Tako sta Louisi po resnem premisleku ostala na listi še dva naslova. Samostan Dobrega Pastirja jo je privlačil, a zahtevana dota je bila zanjo previsoka. Zato se je obrnila na frančiškanske sestre - egiptovske misijonarke, ki so imele samostan poleg stare kartuzije. Tam jo je pozdravila starejša m. prednica, kot bi že dolgo čakala nanjo. Vse je bilo urejeno hitro in brez težav, da se je zdelo Louisi kot v pravljici. S samostansko družino je prvič molila križev pot, za dan vstopa pa je bil določen 15. oktober.

Louisa je bila silno srečna, toda doma jo je zopet čakala nova preizkušnja: novi brzovjav sestre Alice. Rezervirali so ji mesto na najboljšem parniku, ki naj bi jo ponesel čez

OČETOVO PISMO

Louisa je prejela veselo pismo svojega očeta: on in njegova žena, Louisina mačeha, prideta v maju v Evropo. Z njima bo tudi Louisin brat Aleksander z ženo. Počitnice bodo preživeli v Švici, a na poti iz Afrike se bodo ustavili tudi v Italiji. To bo veselo svidenje! Louisa bo po dolgem času spet lahko preživela počitnice z domačimi. Tako bi mislili, a zgodilo se je drugače.

Louisa je vstopila v samostan. Lahko bi počakala, da bi videla svoje drage domače. A v sebi je čutila prepričanje, da jo morajo dobiti v samostanu, ko pridejo. To se ji je zdela pot, po kateri jim bo pokazala, da je resnica v Cerkvi. In vendar ta odločitev ni bila lahka; zahtevala je od nje veliko žrtev.

Pa kakor da žrtvovanja nikoli ne bi bilo dovolj! Komaj mesec pred prihodom svojcev je bila Louisa zaradi bolezni odslovljena iz samostana. Redovnice so bile z njo zelo dobre in so jo obdržale še za nekaj tednov, da bi okrevala in sprejela domače, zlasti očeta, katerega po odhodu verjetno ne bo več videla.

Dekličino telesno trpljenje je bilo hudo in je trajalo že vso zimo. Samostan je bil zelo vlažen, zato jo je zdravnik že pred vstopom svaril, naj vendar počaka do pomladi. "Vstopiti pred zimo se pravi za vas skušati Boga," ji je dejal. In vendar ji je prav to dalo poguma, da je dne 15. oktobra vstopila. "Vidite, duhovni oče, da vam ničesar ne prikrivam," je pozneje pisala spovedniku, "Moje prepričanje je bilo: ne bom več dolgo, zato hočem darovati življenje za sprebrnjenje naše družine." Njen tedanji spovednik ji je dejal: "Ljudje mislijo, da je lahko umreti, pa je zelo težko!" To je globoka modrost in Louisa pripominja: "Zaradi mojih grehov me Gospod še ni maral. Petnajst dni po vstopu sem imela krvavitev, a ne prehudo: posrečilo se mi

je, da sem jo prikrila. Prosila sem le eno: da bi se moje zdravje toliko utrdilo, da bi mogla v noviciat."

Še hujše, duševno trpljenje se je začelo z adventom. Predstojnica ji je povedala, da je odslovljena zaradi bolezni in prevelike navezanosti do domačih. "Še nikogar nisem videla, ki bi imel toliko bojev," je dejala in pristavila vzgojiteljici novink: "Oh, to je bil poklic!... To je bil!"

Z zavestjo, da je odslovljena, je začutila, da je nekaj odšlo iz njene življenja. Prepuščena je bila zopet svoji podjetnosti in je imela le eno željo: začeti znova. Pa bi raje umrla, tako težko se ji je zdelo ponovno iskanje.

TRPLJENJE DUŠE, KI LJUBI

"Ista ljubezen do istega Boga ne sme ločiti duš, ki imajo dobro voljo, misijonskih duš, ki delajo za kraljestvo božje. Odsotnost združitve s takimi dušami mi povzroča trpljenje. Vsi se moramo truditi približati duše Cerkvi. - Povedala sem svojemu Gospodu, da mu hočem služiti v vseh stvareh, toda dobiti moram privoljenje svoje družine, njihovo sprejetje mojega poklica brez upora, saj so končno tudi oni misijonarji..." Te Louisine besede razodevajo njeno dušno trpljenje. Njeno sprebrnjenje je bilo popolno in globoko. Prva tako je bila njena ljubezen do domačih globoka in pa pristna. To dvoje se je borilo v njeni notranjosti. Kar je nosila v sebi, svojo živo vero, svojo gorečo ljubezen do Boga, vse to birada dala svojim dragim. Morda so jo v tem oni, ki so jo podpirali z nasveti, premalo razumeli. Morda so zahtevali od nje same žrtev, niso pa pomislili, da se ona želi popolnoma žrtvovati za sprebrnjenje svojih najdražjih, ki so bili zagrizeni protestanti.

Dalje prihodnjič

LEMONTSKI ODMEVI

Lemontski Baragov dan dne 6. septembra je prav lepo uspel. Ta dan je k nam poromala chicaška župnija sv. Štefana, a pridružilo se ji je toliko drugih romarjev, da so bili naši grički kar polni ljudstva. Procesijo smo začeli ob pol enajstih iz cerkve in do lurske votline molili rožni venec za Baragovo skrajšnjo proglasitev blaženim. Pri votlini je potem opravil slovesno mašo Mons. Joseph L. Zryd, marquetteški generalni vikar in predsednik Baragove zveze, ki je bil ta dan naš častni gost. Slovensko pridigo o Baragu je imel p. Odilo, angleško pa je o našem rojaku zelo lepo govoril Mons. Zryd. V pridigi se je toplo zahvalil Slovencem za izdatno pomoč pri Baragovi zadevi.

Romarji so ob tej priliki z darom Baragovi zvezi poravnali svojo letno članarino. Tudi precej novih se je vpisalo med člane. Naj bi jim sledilo čim več naših naročnikov, ki niso bili na lemontski Baragovi proslavi, pa jim je Baragova zadeva pri srcu!

Pri romarski maši je prepeval štefanski pevski zbor pod vod-

stvom g. organista Zupana. Vsem iskrena zahvala!

● Popoldne istega dne je bil vsakoletni lemontski Medeni piknik, za katerega je p. John že cele tedne pripravljaj sladki med. Pravzaprav njegove čebelice, ne on, ki jim ga v zahvalo za pridnost vedno vsega pobere... Daž, ki je začel pred popoldansko pobožnostjo, je kmalu ponehal in imeli smo prav zadovoljivo vreme. A p. John se je vseeno menda bal dežja, kajti žrebanje medenih nagrad se je vršilo v dvorani Baragovega doma.

● Sto srečnih, katerih imena so povlekli iz kupa listkov, se najbrže že oblizuje z medom, saj smo nagrade že poslali. Izžrebanje smo objavili na zadnji strani platnic. Kdor najde svoje ime in meda še ni prejel, naj nam takoj sporoči, da pomoto popravimo. Tudi tisti, katerih pošiljka ni prišla v redu, naj se takoj javi. Z veseljem mu pošljemo novo. Vsem pa: Čestitamo!

● Dne 8. septembra so pri chicaški fari sv. Štefana pokopali očeta domačega župnika p. Leo-

narda Bogolina OFM. Bil je ves čas dober krščanski mož in oče ter se je dolga leta udeleževal na polju farnega življenja. Naj blagi mož v miru počiva, sorodnikom in zlasti p. župniku pa naše iskreno sožalje.

● Iskreno se zahvaljujemo ob koncu letošnje romarske sezone vsem, ki so nam ob dneh romanj intudi med tednom kakor koli pomagali nositi breme pripravljanja čim lepših slovesnosti in čim boljše oskrbe romarjev. To so zlasti dobre žene, ki se skozi vse poletje trudijo v našem Romarskem domu. Preveč bi bilo imen, če bi hoteli vse naštet. Saj ve zanje Marija Pomagaj in jim bo njih službo ameriškim Brezjam bogato nagradila. Še enkrat prav vsem: Bog povrni!

● Dne 7. septembra so v naši kapeli napravili slovesne obljube klerik fr. Krištof Sedlak iz Johnstowna, Pa., ki je zdaj začel z bogoslovnimi študijami; naš tiskar Ave Marije, br. Paškal Tomazin, ki je doma iz Clevelanda, Ohio; in pa naš kokošjerejecter uporabni delavec, br.

Ignacij Gracer, tudi doma iz Johnstowna.

Slovesne obljube je sprejel p. komisar. Vsi želimo trem sobratom, ki so se za vse življenje zavezali služiti Bogu, da bi jih vselej podpirala božja milost. Priporočamo jih v molitev, kakor vas tudi prosimo, da molite za čim več novih poklicev. V Lemontu bi lahko dobili še deset bratov, pa bi ne zmanjkalo dela. Tako bi potrebovali mladih, idealnih fantov, ki bi se hoteli posvetiti redovnemu življenju. Veste morda za koga? Le dajte mu naš naslov!

● Rev. Roman Homar OSB, najstarejši slovenski duhovnik v Ameriki, bo stopil 16. oktobra v 90 leto. Nad petdeset let je preživel na indijanskih misijonih. Zdaj se nahaja v opatiji St. John's Collegeville, Minn. Naše čestitke!

● Lemontski p. gvardijan Benedikt Hoge pa bo dne 13. oktobra srečal Abrahama. Bog mu daj dočakati še mnogo višjih jubilejev!

● Pri slovenskih šolskih sestrah na asiškem gričku so dne 15. avgusta prejele redovno obleko: Kathryn Frankovich (Sr. Michael) iz Pittsburgha, Mary Stazinski (Sr. Celeste) iz Gary, Ind. in pa Arlene Paolicchi (Sr. Bonaventure) iz So. Chicaga.

Sestre Georgine, Catherine in Julianne pa so skončale noviciat in napravile prve obljube.

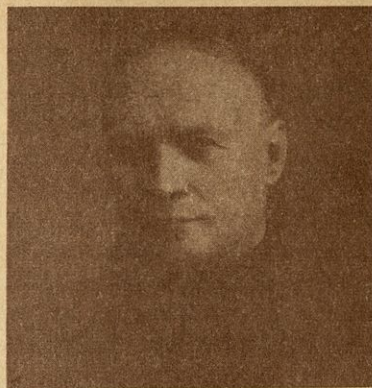
Na praznik Marijinega vnebovzvetja sta obhajali zlati jubilej redovništva sestri M. Sabina in M. Klotilda.

Vsem naše čestitke!

● Prav lepo se zahvaljujemo vsem našim jolietkim dobrotnikom, ki so se odzvali prošnji Mrs. Anton Terlep. Gospa je na enem izmed romanj videla, da so preproge pred našimi oltarji že vse obrabljene. Na lastno pobudo je sklenila obiskati svoje znance in res je v prav kratkem času nabrala lepo vsoto \$ 488. 30, kupila za romarsko cerkev nove preproge in še stroj za čiščenje.

Imena plemenitih darovalcev objavljamo na zadnji strani, vsem, posebno pa Mrs. A. Terlep, naj povrne Marija!

● Dne 17. septembra smo imeli tudi lepo cerkveno slovesnost: zlati jubilej redovnih obljud. Praznoval ga je p. Gracijan Heric, bivši provincial slovenskih frančiškanov ter sedanji komisariatni prokurator in upravnik Romarskega doma. Petdeset let je odslužil v službi Bogu in redu. Kot mlad pater je študiral naravoslovne vede na univerzi v Fri bourgu v Švici, kjer je tudi doktoriral. Nato je poučeval redovno mla-

Naš zlati jubilent

dino v Kamniku, kmalu pa mu je provincija poverila različna predstojniška mesta in končno tudi dolgoletno provincialno vodstvo.

P. Gracijan je za svoj zlati jubilej opravil pri Mariji Pomagaj slovesno sveto mašo. Ponovitev obljub je sprejel p. gvardijan, govoril pa mu je prevz. škof dr. Gregorij Rožman, ki je prišel prav za to slovesnost iz Clevelanda. Med nami je bilo poleg p. komisarja Aleksandra še več gostov iz naših fara. Vsi smo jubilantu želeli, kar tukaj ponavljamo: Čestitamo in še na mnoga leta v zvesti službi redu!

● Enemu smo pa zaklicali: Srečno pot in na veselo svidenje čez nekaj let! P. Rafael Sešek je odšel v Washington, D. C. in zopet postal študent. Pripravljal se bo za doktorat iz filozofije na washingtonski katoliški univerzi. Želimo mu obilo uspehov na poti do doktorskega klobuka.

KRAMLJANJE NA ZAPEČKU

● CLEVELAND, Ohio - Piše Frances Pirman: Pošiljam Vam za medene tikce (če bo kaj sreče!) in za Baragovo zvezo. Fathru čebelarju Johnu pa želim za 83. rojstni dan, da bi zdrav in vesel še dolgo pasel lemontske čebelice.

Jaz bom pa kmalu 82 let stara in čast ter hvala Srcu Jezusovemu in Marijinemu, sv. Jožefu in sv. Luciji za zdrave oči. Še zdaj vidim brez očal in preberem vedno celo Ave Marijo - to je velika milost božja.

Mogoče bi kdo vedel za letnico, ko smo šli romarji iz Ljubljane v Oglej na grob svetih mučencev Mohorja in Fortunata, potem pa tudi na Sveto Goro. Tudi jaz sem bila med njimi in še zdaj čuvam spominke kot veliko dragocenost. Leto sem pa pozabila, pa bi kaj rada vedela zanj.

Pa prejmite vsi v lemontski samostanski družini moje najlepše pozdrave, saj sem stara lemontska znanka. Bog Vas blagoslovi in molite kaj zame!

● BRIDGEPORT, Conn. - Piše X. Y.: So stvari kakor zrak, voda, sonce in drugo, katere uživamo zastonj. In vendar bi vsi v kratkem pomrli, če bi nam Bog le za nekaj trenutkov te dobrote odtegnil. - Vi tudi meni pošiljate že drugo leto Vaš list in moram Vam priznati, da brez njega več biti - ne morem. In vendar sem se šele zdaj zavedel dejstva, da tudi Vi ne "kradete"... Postaló me je sram, da mi nudite nekaj, brez česar duhovno ne morem več živeti, sam pa se niti ne spomnim, da bi izvršil svojo dolžnost in poravnal naročnino. Pa je že tako tu v Ameriki, da sem se naučil površnosti. Ta je kriva, da človek nikdar nima

časa za - svoje duhovne potrebe...

Tu pošiljam naročnino zase in še za koga, ki nima sredstev, pa bi mu bila Ave Maria kot meni zrak in sonce in voda duhovnega življenja.

Obenem sporočam še tole: Slovanski misijonar in vrhniški rojak č.lg. Jože Cukale leži težko bolan v bolnišnici Holy Family Hospital, Mandar, Indija. Vse njegove znance in zlasti vrhniške rojake naprošam, da se ga spominjajo v molitvah.

● CICERO, Ill. - Piše Mary Markovich: Pošiljam dar za lemontski samostan. Že večkrat sem hotela poslati, zdaj pa imam "dolg". Pred tremi meseci sem namreč postala stara mama, a punčka je zbolela in morala na težko operacijo že v petih tednih starosti. Takrat sem obljubila darilo Vašemu samostanu za dober iztek. Bogu in Materi božji bodi zahvala, da je zdaj vnukinja zdrava. Posebno se tudi zahvalim škofu Frideriku Baragu za prejete dobrote. On mi je še vedno pomagal in me uslišal.

● BROOKLYN, N. Y.: Piše Mrs. Charles Schmitt: Mnogo sem molila za povrnitev zdravja svoji sestri M. Magdaleni in za svojega moža, da bi bil srečno sprejet v Unijo. Oboje sem izprosila od Boga po priprošnji Materebožje in škofa Friderika Baraga, za katerega proglasitev blaženim se trudite v Lemontu. Baragu sem obljubila, če me bo uslišal, dar 25 dolarjev Baragovi zvezi. Po nepričakovani srečni rešitvi zdaj dar z veseljem pošiljam.

● MELLEEN, Wis. - Piše Mary Ko-shir: Lemontskim frančiškanom že-

Baraga

Oktober 1953

V marquettski škofiji se v tem letu vrše slovesnosti stoletnice, kar je bila škofija ustanovljena in je naš rojak Baraga postal njen prvi nadpastir. Slika predstavlja glavno proslavo /Marquette, Mich. dne 30. avgusta/: pred tisoči udeležencev je škof Noa opravil pontifikalno sveto mašo. Častni gost med številnimi škofi in duhovščino je bil tudi detroitski nadškof, kardinal Edward Mooney.

Baragov dan pa bodo letos obhajali dne 25. oktobra v Sault Ste. Mary, Mich.

lim obilo uspehov pri delu za ameriške Brezje. Kako rada bi že enkrat videla Vaš prijazni griček, o katerem sem že toliko brala. Dosti sem dolžna Mariji in Bogu, da bi jo kdaj res obiskala pri Vas!

● CLEVELAND, Ohio - Pošilja Iv. Ml.: Novonaseljenec Rev. Ivan Lavrih, župnik v St. Lawrence Church, Jetmore, Kansas, je prejel iz domovine (Št. Vid pri Stični) žalostno vest, da so mu tam v starosti 77 let umrli ljubljena mama. Pokojna mati Ana Lavrih, roj. Hribar, je bila rojena v vasi Vrh pri Žužemberku. Doma zapušča hčer Ano por. Kralj in sestro Frančiško. Tu v Ameriki pa brata Jožeta Hribarja v Jolietu, v Clevelandu svojo nečakinjo Tončko Stradjot in sina duhovnika v Kansas.

Gospodu Ivanu ob težki izgubi nase globoko sožalje. Blagi pokojnici pa večni mir, katerega je po hudih preizkušnjah in Bogu vdanem življenju bogato zaslužila.

● HOLLYWOOD, Calif. - Pošilja Frances Levstik: Dobila sem kartico Vaše lurške votline. Kako lepo mora biti tam pri Vas! Bom res enkrat morala priti pogledat, kako izgleda v resnici, četudi sem daleč.

Zdaj pa Vas moram zopet prositi za malo prostora v Zapečku. Mrs. Knaus iz Minnesote mi je poslala za loškopotoškega g. župnika \$ 10, da

bi mu poslala kaj potrebnega. Mrs. Mary Knaus sama je dala \$ 2, Mrs. Skorenšek \$ 5, Matija Vesel \$ 2 in Mrs. Tekovic \$ 1. Morda se bo še kdo oglasil, kakor so se že in jim Bog povrni!

● Uršula Kržišnik se zahvaljuje Srcu Jezusovemu in Marijinemu za zelo veliko milost. Frances in Mary Pogačnik pa Mariji Pomagaj in dušam v vicah za uslišano prošnjo.

NAJ V MIRU POČIVAJO I

	+
	+
	+++++
	+
	+
	+
Johana MAKOVEC, Cleveland, Ohio	+
Margaret DRAGOMAN, LaMesa, Calif.	+
Frances STERLE, Cleveland, Ohio	+
Anna PEZDIRTZ, Bradley, Ill.	+
Mary MEDLE, Indianapolis, Ind.	+
Angela MARINCIC, Cleveland, Ohio	+
Mary MAJZEL, Cleveland, Ohio	+
Frances SKULLY, Cleveland, Ohio	+
Matilda DULLER, Chicago, Ill.	+
Frank RADDELL, Cleveland, Ohio	+
Joseph SMERKE, Pueblo, Colo.	+
Margaret BUTALA, Dillon, Mont.	+
Luke MIHELICH, Butte, Mont.	+
Blaz HREN, Milwaukee, Wis.	+
Anton BOGOLIN, Chicago, Ill.	+
	+
	+++++

Po \$ 10: Mr. Joseph Kochevar, Mr. Simon Setina, Mr. Michael Hochevar, Mrs. John Suhadolc, Miss Mary Russ, Mrs. Joe Spelich. Po \$ 8.30: Mr. Louis Sineni (Electrolux Corp.). Po \$ 7: Mrs. Jennie Govednik. Po \$ 6: Mrs. Frances Horvath. Po \$ 5: Mrs. Mary (Anton) Terlep, Rt. Rev. Msgr. M. J. Butala, Sgt. Edward M. Pucel, Mr. & Mrs. Larry Terlep, Mr. & Mrs. Frank Vranicar, Mr. & Mrs. Stanley Gregorich, Miss Marilyn Sepich, Mrs. Polli Ann Spelich, Jean M. Tezak, Mr. & Mrs. Anton Papesh, Mrs. Jennie Bebar, Mrs. Frances Muren, Mrs. Elizabeth Kramerich, Mrs. Frances Kernc, Mrs. Caroline Gregory, Mr. & Mrs. Michael Svetich, Mr. Joseph Bucar, Mr. & Mrs. Matt Gregory Jr., Mr. & Mrs. Andrew Hochevar, Mr. & Mrs. Jos. McGuckin, Mr. & Mrs. J. Malešich Sr., Mr. & Mrs. Frank E. Terlep, Mr. Frank Zupancic, Mrs. Anna Stefanich, Miss Pauline Stefanich, Mrs. Mary Golobitsh, Mrs. Ralph Altland. Po \$ 4: Mr. & Mrs. Martin Gregorich, Sr., Mrs. Mary Fedo, Mrs. Josephine Martincic. Po \$ 3: Mrs. Barbara Vranesich, Mrs. Frank Stimac, Mrs. Anna Ancel, Mrs. Barbara Ancel, Mrs. V. Ambrose, Mrs. Theresa Kodrich, Mrs. Mary Horwath, Mrs. Barbara Gregorich, Mrs. Anna Surjan, Mr. & Mrs. Matt Slana, Mr. Joseph Zalar, Mrs. Frances Bebar, Mrs. Mary Kolar, Mrs. Joseph Nabas, Mr. & Mrs. Frank Lauric, Mrs. Theresa Zlogar, Josephine Horwath, Mr. & Mrs. Frank Konda, Mrs. Rose Horvatin, Mrs. Julia Wolf, Mrs. Paul Dolinshek, Mrs. Anna Zerwett. Po \$ 2.50: Mrs. Josephine Zelko. Po \$ 2: Rev. R. Malavasic, Mr. & Mrs. Marty Gregorich, Mrs. Anna Pucel, Mrs. Joseph Gregory, Mrs. Anton Rojc, Mrs. Emelia Gregorich, Mrs. Frank Turk, Mrs. Francis Stimac, Mrs. Jerry Mutz, Mrs. Agnes Vranicar, Mrs. Pauline Russ, Mrs. Jennie Gregorich, Mrs. Anna Rogel, Mrs. Andrew Hrvatin, Mr. & Mrs. Louis Pasdertz, Mrs. Katherine Lamuth, Mrs. Anna Govednik, Mrs. J. Popek, Mrs. Evona Mance, Mrs. Josephine Znidarsich, Mrs. Agnes Skedel, Mr. & Mrs. Herman Zefran, Mrs. Edward Zoran, Mr. & Mrs. Joe Stimac, Mrs. Frank Setina, Mrs. Anna Adamich, Mrs. Mary Papesh, Mrs. Frances Bozich, Mrs. Antonia Nose, Marie Cherven, Antonia Horvat, Mr. Frank Terlep, Mrs. Rudolph Kalcic, Mrs. Anna Mutz, Mrs. Theresa Juricic, Mrs. Theresa Lalaska & Evelyn, Mrs. Louise Nasenbeny, Mrs. Joseph Skoff, Mr. & Mrs. Matt Laurich, Frances Gregorash, Mrs. Anna Kolar, Mr. & Mrs. Frank Spelich, Mary Kozar, Jennie Konopek, Anna Stu-

DAROVİ JOLIETČANOV

za nove preproge v lemontski cerkvi
/Nabrala Mrs. Anton Terlep/

kel, Mrs. Barbara Ivec, Mrs. Katherine Matkovich, Mr. Anton Skoff, Miss Dolores Horvatin, Mrs. Anna Korevec, Mrs. Dolores Pluth, Mrs. Julia Nemgar, Mr. Bob Lezak. Po \$ 1.50: Mrs. Mary Skull, Mrs. Mary Smrekar, Mrs. Frank Muster. Po \$ 1: Mr. & Mrs. W. James Ford, Mr. & Mrs. Robert E. Zilman, Mr. & Mrs. W. Kimak, Mr. & Mrs. Bill Peterson, Mr. & Mrs. Louis Belom, Jr., Mr. & Mrs. Vince Crnkovich, Mr. & Mrs. John Kolenc, Mr. & Mrs. John Gregorcic, Mr. & Mrs. Anton Lever, Mrs. Joseph Glavan, Mr. & Mrs. Fajfar, Margaret Muha, Mr. & Mrs. Jos. Kovačič, Mrs. Antonia Sustersich, Mrs. Anna Terlep, Mrs. Mary Bostjancic, Mrs. Jennie Pluth, Mrs. Mary Zupancic, Mr. & Mrs. Frank L. Mali, Mrs. Martin Govednik, Mr. Joseph Babich, Bill Vranicar, Mrs. Peter Pluth, Mrs. Antonia Struna, Angela Silc, Mrs. Rose Pasdertz, Mrs. Catherine Dragovan, Bernice Skriner, Mrs. Antonia Franciskovich, Mr. Joseph Vlasich, Mrs. Anna Kunich, Mrs. Mary Umek, Mrs. Mary Metesh, Mrs. Anton Kauzlaric, Isabelle Gregorich, Louis Zeleznikar, Mrs. Math Krall, Mrs. Apolonia Korevec, Agnes Skull, Joe Skull, Albert Skull, Anton Skull, Amalia Pekol, Mrs. Frank Skull, Mrs. Mary Gerl, Mrs. Gilbert Bauer, Anna Mihelich, Louis Skull, Mrs. Elizabeth Marincich, Mrs. Frances Sega, Mr. & Mrs. Vincent Marvic, Mrs. Katie Pozek, Mrs. Mayme Kezerly, Mrs. Rose Koleto, Mrs. Al Papesh, Mr. & Mrs. Joseph Videtich, Mrs. Rose Kolenc, Mary Ivanich, Mrs. Mary Smidberger, Mr. & Mrs. George Toth, Mrs. Joseph Ambrozic, Mrs. Mary Gregorash, John A. Churnovic, Mrs. Elizabeth Kambic, Mr. & Mrs. Rudolph Skul, Paul J. Laurich, Albert Horwath, Mrs. Frances Gregorich, Mrs. S. Schainer, Miss Kathryn Vlasich, Mrs. Manuel Rivera, Louise Duša, Anna Kuzma, Mrs. Anna Terdick, Mrs. Helen Muhich, Mrs. Walter J. Ferguson, Mrs. John Kren, Mrs. Charles R. Pierson, Mrs. Raymond Horvatin, Mrs. Mary Sinkowich. - Vsem iskren Bog plačaj!

Mesečni misijonski namen:
**ZA SPREOBURNJENJE KITAJCEV,
KI ŽIVE V DRUGIH DEŽELAH.**

DOBROTNIKOM BOG POVRNI!

ZA SV. MAŠE: Po \$40: J.Škul; po \$38: M.Kranjic; po \$31: J.Kolenc; po \$30: Mrs.Knaus; po \$25: L.Gnidica; po \$22: A.Klancar; po \$20: J.Urbancic, A.Kralj, M.Habjan; po \$19: J.Valencic; po \$17.50: M.Filajnik; po \$15: M.Fink, J.Pernje; po \$14: U.Budic, A.Strazar, A.Kosic, A.Vavpotic; po \$13: K.Kepic; po \$12: A.Unetic, J.Novak; po \$11: F.Petelin, F.Mrtnichnik; po \$10.50: K.Golinar; po \$10: F.Francel, M.Filipovic, Mrs.Strukel, A.Kozelj, M.Hochevar, M.Prhne, M.Klemenc, R.J.Urbancic, P.Ogrinc, M.Habjan, G.Mutz, M.Matteo, L.Trontel, J.Laurich, N.N.; po \$9: S.Mahnar, A.Romac, A.Bostnar, Sr.Elvira; po \$8: A.Stebalj, A.Mečic, M.Kalister, E.Pecnik, K.Kepic, J.Glavac, T.Paukovic; po \$7.50: J.Fink, Dr.I.Podobnikar; po \$7: F.Poje, M.Lavtizar, J.Zadnik; po \$6.50: L.Kuhar; po \$6: F.Kovacic, J.Cimperman, J.Jarc, J.Miklavcic, A.Komick, K.Roberts, A.Cek, F.Mihelcic, M.Klemencic; po \$5: L.Raddel, M.Darovec, C.Hochevar, A.Ljubi, M.Ivansek, A.Skala, U.Pozarelli, J.Rakar, M.Udovec, F.Kocjancic, J.Barle, M.Petsche, A.Lavric, M.Jazbec, L.Raddel, M.Benda, A.Hrvat, F.Knaus, J.Strnad, A.Pucel, J.Posch, M.Kofol, F.Oblak, K.Markolia, U.Zobec, M.Levstik, M.Otonicar, L.Manzo, M.Zupancic, M.Palcic, F.Perushek, J.Tomasetich, J.Miklich, A.Simonc, A.Zorc, A.Kocevar, F.Mese, M.Hochevar, T.Narobe, Mrs.Pucel, M.Nosan, S.Shimko, J.Piatok, E.Struzkl, Mr.Mrs.Nose, A.Stimec, J.Tekaucic, A.Gradizar, F.Macerol, A.Fink, J.Zaplata, R.Klemencic, J.Sadler, M.Oberwalder, K.Kepic, R.A.Kolich, N.N., J.Fink, J.Peternell, F.Verhovec, A.Mehle, F.Horvat, M.Vrscsek, Cerar; po \$4.50: J.Petric, M.Volcansek, R.Bizjak, A.Zalar, A.Tursic; po \$4: M.Pirnart, C.Lopatic, U.Lovsin, S.Petrovic, A.Kolenc, Mrs.Verbic, M.Novoselec, A.Slama, M.Terlep, A.Bavdek, Mrs.Mozic, A.Zalar, M.Pogacar, Mrs.Feuce, F.Zakrajsek, R.Resman, A.Kavcic, N.N., M.Cercek, Bencin, A.Zdesar, M.Hochevar, Mrs.Lah, A.Juvan, M.Selak, M.Ergen; po \$3: M.Evetz, F.Brodnik, R.Cimperman, A.Urbancic, M.Marolt, A.Curl, K.Skocaj, M.Mihelcic, F.Cercek, J.Jamnik, A.Hlapse, J.Kozelj, J.Miklavcic, C.Kranjc, F.Zakrajsek, P.Ziherl, A.Verhovnik, A.Klemencic, M.Poljak, M.Zajc, F.Sokach, A.Prosen, Mrs.Petric, Mrs.Risek, M.Stofal, A.Jerman, J.Pirc, A.Zupancic, F.Glatc, M.Habjan, M.Cross, C.Urbas, M.Brodnik, C.Philips, N.N.; po \$2.50: J.M.Jevnik; po \$2: M.Ropret, E.Valencic, J.Frankovitch, F.Roitiz, T.Grum, F.Kavcic, A.Prebil, L.Stopar, C.Verbic, M.Chervan, M.Linc, L.Cimperman, A.Sterlekar, E.Prah, I.Ringef, A.Kostelic, J.Simonc, M.Kresovic, A.Arko, F.Valentic, Jarc Fam., M.Sevar, S.Falcone, R.Bergles, J.Golob, M.Martich, J.Stepec, R.Hribar, A.Zallnik, A.Chemazar, T.Zortz, M.Loncaric, C.Turk, M.Rusian, M.Martich, M.Cukar, F.Kastigar, M.Kogovsek, J.Kebe, M.Ziberna, J.Valencic, T.Potokar, A.Bencin, Mrs.Asek, E.Pinculich, M.Ropret, J.Lushin, J.Cervan, A.Droll, A.Lorber, R.Birk, A.Savnik, M.Tomec, M.Tomsha, A.Jerman, V.Sustarsic, J.Susterich, M.Gorshe, M.Skrobar, R.Skiff, N.N., M.Glivar, F.Balkovec, M.Knap, A.Treven, M.Prince, J.Hochevar, L.Novak, M.Oautar, U.Lintol, M.Peshel; po \$1.50: F.Judnik, J.Martincic, M.Zupancic, M.Knific, J.Ferlan, M.Gerl, M.Lavrich, K.Jevc, J.Gustincic, J.Vrh, F.Skubic, K.Golinar, B.Sedmak, M.Strancer, J.Knaus; po \$1: A.Modec, M.Hudolin, Marolt J., F.Pavlik, V.Troha, F.Lekan, J.Starc, J.Luzar, M.Kovac, M.Hochevar, A.Volcansek, F.Godec, N.N., Mrs.Kepic, Mrs.Grdina, Mrs.Hrastar, Mrs.Bozich, A.Kofol, T.Pavla, K.Windisar, S.Planinsek, J.Budnic, M.Klun, F.Korencic, M.Weber, D.Braunsel,

J.Prebevsek, R.Thompson, A.Ivanetic, J.Kadunc, J.Sernel, A.Komick, M.Vrecko, T.Babich, A.Deichman, M.Vinsek, E.Ponikvar, J.Valencic, J.Valencic, E.Valencic, M.Bambic, M.Bambic, J.Pirnart, M.Kocan, Kosan Fam., M.Bambic, J.Posch, P.Kotzian, J.Dolgan, A.Savor, M.Pozar, R.Love, Laurich Fam., F.Lustick, A.Peterlin, A.Rogel, V.Marovic, T.Banich, Mrs.Bozich, M.Kotze.

ZA ROMARSKI DOM: Po \$10: Mrs.Travnikar; po \$2: J.Kolenc.

ZA LUČKE: Po \$5: J.Bradac, Clev.Olt.Drus., A.Sernel, U.Zobec, J.Rakar, M.Pirnart, F.Mlakar, M.Margon; po \$4: J.Stofol; po \$3: M.Wolf, R.Cimperman, R.Verbic, L.Manzo, F.Knaus, J.Petric, J.Kolence, I.Terskan, F.Zupancic, K.Jakse; po \$2.50: F.Goljevsek; po \$2: F.Anzich, M.Markovich, C.Hochevar, A.Leskovec, J.Hribar, J.Stepec, M.Martich, F.Palcic, M.Mihelcic, A.Verhovnik, A.Urbancic, A.Pucel, M.Jazbec, M.Petsche, A.Tursic, M.Lavtizar, A.Silc, M.Starc, A.Zelko, J.Kinkella, M.Kordoch, J.Kebe, M.Cekada, R.Cavey, A.Cek, M.Modrian, F.Levstek, M.Krajnc, J.Sernel, M.Madronich, J.Kerzic, J.Casseman; po \$1.50: G.Zaman, J.Bradac; po \$1: F.Zitnik, M.Lauriski, M.Lesser, C.Philips, J.Dedek, R.Skiff, M.Bizjak, J.Petric, J.Schmidt, A.Lorber, T.Archul, M.Sellak, A.Savor, A.Savnik, J.Valencic, J.Valencic, M.Cercek, A.Zdesar, U.Trtnik, Mr.Mrs.Nose, J.Tekaucic, S.Mahnic, J.Valencic, E.Valencic, M.Bahoric, A.Modec, T.Grum, T.Bolek, A.Zallush, J.Miklavcic, A.Gregorac, V.Shega, A.Skandel, J.Snyder, R.Bergles, F.Sokach, M.Mozic, A.Zalar, M.Poljak, F.Korencic, B.Karlonas, A.Klemencic, K.Jevc, Mrs.Roznik, S.Petrovic, J.Kozelj, U.Lovsin, A.Stebalj, M.Mihelcic, U.Pozarelli, K.Skocaj, I.Marolt, M.Marolt, F.Poje, Mrs.Feuce, J.Mocilnikar, M.Zakrajsek, C.Ivec, L.Struna, F.Struna, M.Cukar, A.Bostnar, M.Kalister, N.N., P.Ziherl, M.Kurtz, R.Resman, F.Forneci, M.Kocman, F.Volk, M.Kovach, F.Albrecht, M.Pristov, A.Hribar, J.Cervan, A.Jerman, A.Hrovat, J.Plut, A.Mozina; po .50¢: A.Klancar, F.Hodnik, A.Volcansek, J.Martincic, F.Judnich, A.Skufca, Mrs.Valentik, N.N., M.Prhne, A.Zotler, A.Plemel, J.Zaller, F.Mihelcic, M.Baudek, A.Treven, H.Nahtigal, L.Stragishar, A.Peterlin.

ZA SEMENIŠČE IN DRUGO: Po \$100: K.Oberwalder; po \$10: M.Mozic, F.Glavic; po \$5: J.Plut, Cerar, L.Gnidica, J.Luzar, J.Kolenc, M.Filipovic, Mrs.Strukel, K.Sunich; po \$3: M.Novoselec, M.Smole, A.Offak, L.Simonelic, J.Heraver, T.Archul, J.Anzich; po \$2.50: H.Mirtel, M.Sobochan, J.Sadler; po \$2: M.Lavtizar, M.Jankel; po \$1.50: R.Cimperman, J.Kebe; po \$1: M.Prsa, F.Kocjancic, F.Skubic, M.Terlep, M.Skerl, M.Kovach, T.Potokar; po .50¢: J.Tekavcic, F.Levstek, J.Sernel, J.Sedmak, A.Domitrovich; po .25¢: M.Bahoric.

ZA APOSTOLAT SV.FRANČIŠKA: Po \$10: F.Kovacic, J.Marincic, M.Luzovec, F.Lavric, F.Kovacic, J.Škul, T.Klobuchar, F.Cerar; po \$5: T.Potokar, L.Simonelic; po \$3: T.Archul; po \$2: M.Sellak, J.Sernel; po \$1: F.Anzicek; po .50¢: J.Vidervol; po .25¢: M.Bahoric.

ZA ROŽNOVENSKO DOLINO: \$25: A.Jakich

Darovi za Baragovo zvezo prih.!

CATHERINE STAUDOHAR 4 53
1328 E.2 ST.
DULUTH, MINN.

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

DS

II 48 132 1953

NAGRADE MEDEI

1. Frank Juns, Hamphire, Ill.
2. M. Skrobar, Cleveland, O.
3. Frank Marincic, Cleveland, O.
4. Theresa Gregorich, Bridgeport, O.
5. J. Novak, Pueblo, Colo.
6. Frances Korencic, Euclid, Oh.
7. Catherine Zagar, Mc. Donald, Pa.
8. Caroline Boyce, Cleveland, Ohio.
9. Theresa Miketich, Chicago, Ill.
10. Anton Tomazin, Chicago, Ill.
11. J. Basaj, New York, N.Y.
12. Mary Gregorash, Joliet, Ill.
13. Louise Krueger, Cleveland, O.
14. Mrs. Drasler, Chicago, Ill.
15. Janez Sever, Cleveland, O.
16. Frank Becjan, Bedford, Ohio.
17. Anton Ives, San Francisco, Cal.
18. John Turner, Chicago, Ill.
19. Stella Zupancic, Joliet, Ill.
20. Janez Sever, Cleveland, Ohio.
21. Angela Bencin, Cleveland, O.
22. Ludwig Hoge, Bridgeport, O.
23. Mrs. Modolsterma, ? Mich.
24. F. Balle, Strabane, Pa.
25. Justina Holozan, Chicago, Ill.
26. Frank Cerar, Brooklyn, N.Y.
27. Stephan Marath, Cleveland, Ohio.
28. A. Tomazic, Chicago, Ill.
29. J. Oberstar, Cleveland, Ohio
30. Margie Kersevan, Cleveland, O.
31. Mary Kaluza, Rixford, Pa.
32. A. Hrovat, Cleveland, Ohio!
33. I. Ritonja, Milwaukee, Wis.
34. Jane Mrasek, Little Falls, N.Y.
35. Neža Yerin, Cleveland, Ohio.
36. Rose Strumble, Cleveland, Ohio.
37. Frances Govekar, Waukegan, Ill.
38. Johanna Anzicek, Kansas City, Kans.
39. M. Znidarsic, Cleveland, Ohio.
40. I. Knez, Cleveland, Ohio.
41. Mrs. Mary Gaspich, Joliet, Ill.
42. Mrs. C. Bricel, Cleveland, O.
43. F. Wine, So. Chicago, Ill.
44. M. Gyure, Chicago, Ill.
45. Anton Udovich, Milwaukee, Wis.
46. Anna Jereb, Cleveland, Ohio.
47. J. Vidervol, Minneapolis, Min.
48. Mary Jamnik, Milwaukee, Wis.
49. A. Glavach, Chicago, Ill.
50. Gordon Lah, Berwyn, Ill.
51. Mrs. A
52. Gearith
53. Theresa
54. Mavey Bende, Chicago, Ill.
55. Philip Grm, Jr. Waukegan, Ill.
56. M. Krajc, Cleveland, Ohio.
57. Ema Pečnik, Cleveland, O.
58. Mary Knific, Euclid, Ohio.
59. Patricia Pogacnik, Struthers, Ohio
60. J. Benedict, Whiting, Ind.
61. John Vinkler, Cleveland, O.
62. Frank Shurlo, Milwaukee, Wis.
63. J. Jarc, Chicago, Ill.
64. Mrs. John Anzicek, Girard, O.
65. Eddie Ambrose, Oglesby, Ill.
66. Rose Urbancic, Cleveland, Ohio.
67. John Udovich, Sheboygan, Wis.
68. Mrs. Mary Kastelic, Murray, Utah
69. M. Shebenik, Waukegan, Ill.
70. Mary Trinko, Chicago, Ill.
71. Mrs. J. Mack, Cleveland, Ohio.
72. Mrs. G. Opeka, Chicago, Ill.
73. Agnes Stepanich, Cherryvale, Kansas
74. Agnes Nemanic, Mt. Carmel, Pa.
75. Frances Dernovsek, Morgan, Pa.
76. Mrs. Theresa Godec, Cleveland, O.
77. Mrs. J. Jevnikar, Euclid, Ohio.
78. Mary Poppich, Chicago, Ill.
79. Mrs. Marko Osterman, Ironwood, Mich.
80. Jennie Zalar, Milwaukee, Wis.
81. Mrs. Nasebeny, Joliet, Ill.
82. Rose Mickovic, Cleveland, O.
83. Dr. F. J. Kern, Cleveland, O.
84. Mrs. F. Skufca, Maple Hts. O.
85. M. Haidinyak, Chicago, Ill.
86. Rose Zadnik, Cleveland, Ohio
87. M. Koprivnik, Ely, Minn.
88. Rose Urbancic, Cleveland, O.
89. Molly Hoynik, Milwaukee, Wis.
90. Tony Golobich, Joliet, Ill.
91. Anna Govekar, Conemaugh, Pa.
92. Mrs. Nasebeny, Joliet, Ill.
93. Mary Zeitz, Cleveland, Ohio.
94. Mr. Mrs. Luzar, Euclid, O.
95. Anna Banich, Chicago, Ill.
96. Hubert Miller, Hollywood, Cal.
97. A. Tomazic, Chicago, Ill.
98. Joe Turk, Indianapolis, Ind.
99. Ed Vogrinc, Brooklyn, N.Y.
100. Josephine Hochevar, Joliet, Ill.

996530222,10

COBISS